

AZ ÚT

Folyóirat a lelkipásztori és nevelői munka számára

XII. ÉVFOLYAM

Alapította

1930

10. SZÁM

RAVASZ LÁSZLÓ

DECEMBER

TARTALOM:

Az Ige tükrében. Az a győzedelem, (Toró Gyula.)

Vallásos nevelés. A vallásitanító, mint Igenhirdető. (Borbáth D.)

Gyülekezeti munka. A lelkipásztor élete, mint a gyül. munka egyik alapfeltétele. (Mester J.)

Egyházi Szemle. Mi történik Oroszországban? (N. G.)

Irodalom. Biró László: Jézus én bizodalمام. Márk M.: Nekem az élet Krisztus. (Járosi Andor.)

Folyóiratok Szemléje. The Record of the Church of Scotland. (Horváth J.)

Vasárnapi Iskola. Állandó melléklet vezetők részére.

Szerk. és kiadóhivatali üzenetek. Nyugtázások.

SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK:

Dr. IMRE LAJOS

Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik:

július és aug. kivételével
minden hónapban.

Felelős szerkesztő:

Dr. IMRE LAJOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, C. Victoriei 38.

Előfizetési ára:

Egész évre 250 Lei
Egyes szám ára 25 Lei

Felhívás előfizetésre.

Ismét, talán most súlyosabb helyzetben és körülmények között fordul Az Út azokhoz, akik éveken keresztül szolgálatát a theol. tudomány és lelkipásztori és nevelői munka érdekében figyelemmel kísérték. Minél súlyosabbak az idők, annál szükségesebb, hogy ez az *egyetlen theol. és lelkipásztori kérdésekkel* foglalkozó folyóirat éljen és szolgáljon.

Bizalommal kérjük ezért az *új évfolyamra való előfizetést*. Mi, akik e lapban dolgozunk, jobban érezzük, mint eddig, hogy szolgálatot kell teljesítnünk, s hogy e szolgálatban velünk kell lenni mindenkinek, aki azért a célért dolgozik mint mi.

Ezzel a tudattal kérjük előfizetésre lapunk eddigi barátait, az eddigi feltételek mellett.

Az előfizetés ára egész évre 250 lei.

Kolozsvár, 1930. december.

A kiadóhivatal.

Az Ifju Erdély kiadásában megjelentek :

BCU Cluj, Temeşvar, Sibiu, Cluj, Oradea, Hunedoara, Bihor, Cluj

„Élő könyvek“

10. szám.

**Az Úr csodásan
működik.**

Bibliaköri vezérfanal
16 lej.

11. szám.

**Itt az Isten
köztünk.**

Bibliavásoló kalauz 1931-re.
20 lei.

14. szám.

Imre Lajos :

**A sáfárkodó
egyház**

16 Lei.

15. szám.

Mi a külmisszió ?

(Képekkel.)

25 Lei.

Megjelent

Megjelent

Istennek nagyságos dolgai

cím alatt az akadémiai istentiszteleteken elhangzott beszédek.
Írták: dr. Makkai Sándor püspök és a theol. fakultás tanárai.

Ara 120 Lei.

Megrendelhető az IFJÚ ERDÉLY kiadóhivatalánál.

AZ IGE TÜKRÉBEN.

Az a győzelem.

I. Ján. 5:4; Eféz. 6:12.

A kersztyén embernek van egy végső bizonyossága, amely neki erőt ad a ker. életfolytatáshoz: a győzelem bizonyossága. E nélkül a bizonyosság nélkül lehetetlen a ker. életfolytatás. De e nélkül a bizonyosság nélkül a ker. ember a világ legszázalomraméltóbb teremtménye is volna, ha egyáltalán lehetséges lenne e bizonyosság nélkül a ker. élet.

A kersztyén embernek ez a bizonyossága csak egy előbbi, egy elsődlegesebb bizonyosságból származhat. Abból, hogy nem ő akarja a győzelmet. Mert ő bizony soha sem akarná magától ezt a győzedelmet. Sőt nem is ő vívja a harcot és nem is ő lesz a győzedelmes. Mert ha rajta fordulna meg a dolog, úgy csupán egy bizonyosság lehetne: „hagyjatok föl minden reménnyel!”

A kersztyén ember hitbeli bizonyossága szerint a győzelmet Isten akarja és Isten vívja ki a Krisztus által! Azért a győzelem kétségtelenül bizonyos!... Ez a hitbeli bizonyosság ad erőt a kersztyén életfolytatásra és ebből a hitbeli bizonyosságból származhatik egyedül a kersztyén embernek a küzdelemre való örvendező felajánlkozása.

Mégis, mintha Isten reánk támaszkodnék ebben az ő harcában: „az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk!” Ez azonban csak látszólagos és épen azt mutatja, hogy mennyire nem mi vagyunk az alany ebben a harcban és ebben a győzelemben... Mert „ami Istentől született, az győzi le a világot“. Ez pedig a mi hitünk! A mi hitünk tehát Istentől született, s bár a miénk, mégis Ő az, aki cselekszik benne és általa..., Ő az, aki véghez viszi általa bennünk és a világban is „a jó dolgot“..., amiképpen elkezdte azt akkor, mikor kegyelemből vele megajándékozott...

Az ellenfél nyilvánvaló: „a féjedelemségek, hatalmasságok, az élet sötétségének világbirói, a gonoszság lelkei“, me-

lyekről azt mondja az Ige, hogy: „a magasságban vannak“.

Erről nem szükség sokat beszélni. különösen ma nem. Megmutatják magukat az élet egész területén: a tudományban, a művészetben, az irodalomban, a politikában, az erkölcsiség mezején; a társadalmi és — az egyházi életben is. Eppen így az anyagi élet egész területén is.

Az élet sötétségének világbíró hatalmasságai, a gonoszság lelkei...: Ki ne látta volna ezeket a sötét hatalmasságokat megjelenni, kísértetni és uralkodni?... Ott vannak már az iskolában: nyilvánvalóvá válnak a gyermekarcokon. Ott vannak az utca demagógiájában, a tömegek hangulatában, a sansculottizmus feltörni készülő fantomjában, de befészkelték magukat a családba is, — látjuk a családi élet széthullásában.

Az élet különböző területein, különböző álarcokban mind ugyanaz a „magasságba“ emelkedett hatalom, a Sátán vívja a maga harcát ezért a világért. Hogy milyen pokolian gonosz ő magasságának a zsarnoksága, az mutatja, hogy „az egész világ nyög és sóhajt, várván az „istenfiak“ megjelenését“... , akik megszabadítják a rabságból...

De az emberiség nagyobb része, a világ szomorú rabjai ma még azokban látják az „istenfiakat“ és azoknak hozsánáznak, akik „az égi zsarnokság rabságából“ (!) akarják a világot felszabadítani, akik az emberi gondolattal Istennek üzennek hadat és Istent vélik trónjáról letaszíthatni!

Nem ismerjük-e a modern hitetlenség zsonglőrjeit?

Megtettünk-e mindent, hogy végzetes tévedésükről meggyőzzük?

Olyan bizonytalanul, olyan magunkba esetten, olyan tanácstalanul tanácskozunk a kötelességek és lehetőségek felett...?!

Mintha soha sem hallottunk volna afelől, hogy kié a végső győzelem...

Talán még irigyen is, — egy eltévesztett élet irigységével is nézünk a túlsó táborra, — annak elvesztett kegyét éhezve és azért jajongva?

Miért?

Mert tán — még hennünk sem ment végbe az a győzelem!

János apostol azt mondja, hogy a mi hitünk meggyőzte a világot.

Ez ha nem is teljes befejezettséget jelent, de minden-
esetre legalább „rész szerint való“ valóságos győzelmet. És
pedig bizonyára elsősorban önmagában! Ő benne a hit meg-
győzte a világot.

Még körülöng reformációi ünneplésünk hangulata. A
reformátorok és a reformátori nemzedék élő bizonyásgtétele
is azt kiáltja felénk a múltból, hogy: „az a győzelem, amely
meggyőzte a világot, a mi hitünk“

Akkor is elsősorban bennük, a bizonyásgtevőkben győzte
meg a világot az, ami Istentől született, az ő hitük. De győze-
delmeskedett azután az anyagi és szellemi élet egész terüle-
tén is.

Mi pedig, örállói a reformáció örökének, szomorúan haj-
togatjuk magunkba hullva, hogy nekünk, késői erőtleneknek
hite nem lehet ilyen győzedelmes!

Karácsony felé tartunk . . .

Nem látjuk-e, hogy a reformációi evangélium a karácso-
nyihoz ivel és utal és azt mutatja, hogy abban, ami Istentől
született, a mi hitünkben, Az, aki Istentől született, a Krisztus
lesz és lehet egyedül győzedelmes?!

Mert Ő volt az apostolokéban és a reformátorokéban is!

Ő pedig „tegnap és ma és örökké ugyanaz“ . . . és az Ő
ereje a mi erőtlenségünkben végeztetik el!

Az, ami a reformátorokban Istentől született, a reformá-
torok győzelmes hite, nem más, mint megjelenése és egy stá-
ciója Annak, aki Istentől született az örökkévalóságnak
előtte és az ő hitükben megjelent és Aki öröktől fogva mind-
örökké egyedül a Győzedelmes!

Mégis, mi is tehetünk annyit, hogy a magunk elégtelen-
ségét érezve, bízva abban, hogy az Ő kegyelme mindenre elég-
séges, magunkat megüresítve minden emberiben való bizoda-
lomtól, nézzünk karácsony felé azzal az imádsággal, hogy
vajha megláthatnók az Ő dicsőségét, aki teljes igazsággal és
kegyelemmel, hogy megismerjük valósággal, felujjongó ör-
vendezéssel, hogy mi — az a győzelem!

Marosfalu.

Toró Gyula.

A vallástanító mint igehirdető

„Az Út“ juniusi számában dr. Imre Lajosnak „Tananyag. tanterv, tankönyv“ című értekezését olvasva, örömmel állapíthattuk meg, hogy az erdélyi református theologia is határozottan vallja, hogy „a vallástanítás tulajdonképen nem más, mint *Isten ígéje hirdetése* a gyermeknek, egy bizonyos formában, mely különbözik a gyermekpásztoráció más formáitól.“¹

Hogy a lelkipásztor minden munkája tulajdonképen *igehirdetés*, azt a mi időnkben először éles határozottsággal, az Isten Igéjére „rádöbbsentő“ dialektikai theologusok hangsúlyozták. Amint e theologusoknak Isten Igéje valóságára való rádöbbenése, a theologia különböző tudományaiiban gyökeres változásokat jelentett, úgy hasonló a változás az egyes gyakorlati theologiai tudományokkal kapcsolatos egyházi munkában is. Azok a megállapítások, melyeket forradalmi kényszerűséggel először a dialektikai theologusok hirdettek: „A theologia értelme és célja az igehirdetés.“ „Az egyház az Isten Igéje köré gyűlt közösség.“ „Az egyház munkája igehirdetés“ stb., nem az írászat-theologusok spekulációból fakadtak, hanem az egyház és a keresztyénség súlyos válságából. Így az egyházi munkákban való változás sem kikényszerített következménye egy új theologiának, hanem vele párhuzamosan jelentkező, természetes folyamány: orvosság a krízisre.

A meglátása annak az igazságnak, hogy a vallástanítás igehirdetés, úgy a katechetika, mit a katechesis területén egyelőre még mind nem látható, de igen jelentős változásokat jelent. Hogy a tananyag tanterv, tankönyv területén mit jelent, azt mutatja a fent említett értekezés. Ahol a vallástanítás igehirdetés, ott a vallástanító igehirdető s így egészen más és másképen áll a munkában, mint az egyszerű tanító, vagy oktató.

Az elmúlt évtizedek valláskönyveit tanulmányozva, ha azok alapján próbáljuk a vallástanítás célját megkonstruálni, teljeseen arra az eredményre jutunk, melyet dr. Imre Lajos említett cikkében megállapított: „a vallástanítás célja bizonyos erkölcsi alapismeretek és magatartás ismeretének nyújtása volt, tehát a

¹ I. L. Tananyag, tanterv, tankönyv. Az Út XII. 6. sz. 172 old.

szerző vallástanítási ideálja a nemes erkölcsi jellem.² A cél az, hogy a gyermek bizonyos erkölcsi igazságok nemes és hasznos voltáról meggyőződve, azokat cselekedje saját és a közjó érdekében. A napi leckében a lényeges a bibliatörténethez kapcsolt, három csillag után következő, a tankönyv szerzője által alkotott „tanulság” volt, melynek csak előzetes illusztrációja a megelőző bibliatörténet. A tanulság érthető és világos volt. A vallástanító itt valóban csak tanító volt. Bárki nagyon könnyen végezhetette e katechetika igényei szerint e munkát. Meg kellett tanítani a vallásos és erkölcsös jellem kialakulásához szükséges vallási és erkölcsi igazságokat. Meg kellett tanítani a gyermeknek, hogy a jó ember hiszi, hogy van Isten, a becsületes ember, a nemes erkölcsi jellem kerüli a hazugságot, nem irigy szívű, mint a tékozló fiú bátyja stb. Az aztán nagyon jó vallástanító volt, aki tanítás közben e „magasztos eszmék és nemes érzelmek” gyakorlására még buzdította is a gyermekeket, népmesék s hasonló történetek kíséretében.

Ha e katechesis háta mögé nézünk, nagyon szomorú dolgot kell megállapítanunk. Mind ez abból fakadt, hogy e katechetika csak a földi életre nézett, az embert úgy nézte, mint aki a bölcsőtől a koporsóig él, azért volt számára *minden* a becsületes élet, az erkölcsös jellem. Úgy nézte a világot s benne az embert, mint egy racionalista erkölcs filozófus s nem úgy, a mint azt Isten Igéje élénk tárja.

Az istenit kiszorító s helyébe az emberit ültető s így a theológiát és egyházi életet válságba sodró racionalizmus és liberalizmus, tehát a katechezisre is reá nyomta a bűnét s megfosztotta azt lényegétől, elrabolta tőle azt, ami keresztyén s a vallástant egy olyan közönséges tantárggyá súlyesztette, mint az erkölcsstan, filozófia, vagy fizika.

Mi a katechesis lényege? Az, ami minden keresztyén munkáé, az ami az egész keresztyénségé. Ez az, ami az első keresztyéneket keresztyénné tette, ez az érthetetlen, értelemmel fel nem fogható hitvallás: Jézus a Krisztus (Csel. 2:36). A megfeszített nazarethi Jézus a Kyrios. A keresztyénség szívében az emberré lett Kyrios-Krisztus áll. Keresztyénség csak ott van, egyház csak ott van, ahol az első keresztyéneknél, az Isten kijelentése alapján álló hitvallását vallják s hol vallják a János evangéliuma szerzőjével: „Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennel és Isten vala az Ige. Minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem lett a mi lett. És az Ige testté lett és lakozék miközöttünk.” És vallják Pál apostollal „Krisztus Jézus, aki mikor Istennek formájában vala nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté,

² U. o. 170 öld.

szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlónak lévén: és mikor olyan állapotban találtatott, mint ember, megalázta magát, engedelmessé lévén haláláig, még pedig a keresztfának haláláig. Annakokéért Isten is felmagasztalá őt, és ajándékozta neki olyan nevet, mely minden név fölött való: hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké földieké és föld alatt valóké. És minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr, az Atya Isten dicsőségére.“ (Fil. 2:5–11.)

Mindaz, ami keresztyén, központjában a testté lett Ige áll. Így minden egyházi munkát az emberré lett Úr Krisztus éltet és ő kell e munkák által győzzön.

A katechezisnek, így a vallástanításnak is értelmet, célt, tartalmat a testté lett Krisztus ad. A katechezis minden akkordjában ott kell zengjen: a Kyrios emberré lett, Isten megjelent emberi formában, a megfeszített Jézus a Krisztus.

Tovább haladva kérdeznünk kell, mi a bővebb tartalma ennek a keresztyénséget keresztyénséggé tevő hitvallásnak: Jézus a Krisztus. Ez azt mondja, hogy Jézus a Megváltó. Reá világít egy súlyos komoly valóságra, melynek ismerete nélkül, „levegőbeli“ erejének tapasztalása nélkül, nem vallhatja senki a keresztyének hitvallását, e valóság a *bűn*. Vallja, hogy az ember olyan viszonyba került ezzel a bűnnel, hogy az *vétek* lett, aminek zsoldjától, a *haláltól*, az ember *áron* vett meg. E hitvallás központjában a *váltság* áll. Végtelen tartalmú közt jelentős az, hogy a *váltságot* az Úr Krisztus hajtotta végre, az az Úr, aki teremtett és uralkodik, ő szenvedett a megfeszített Jézusban, így az egyetlen Isten kezében vagyok s az övé maradok. Hogy ezek a keresztyénséget keresztyénséggé tevő elemek, mutatja a második keresztyén hitvallás, a trinitarius formula, majd e kettőből szerkesztett harmadik, az Apostoli Hitvallás. Gondolhatunk a Heidelbergi Káté summáját kifejező első kérdésére is.

Keresztyén az az ember, aki meghallja Istennek az Igében adott kijelentését, ezt a „Tatwort“-ot (Brunner), Istennek cselekvő Igéjét, a megváltó, megigazító testé lett Igét, Jézus Krisztust, és életét átadja neki, annak, aki megváltotta s így vallja a keresztyének hitvallását. Azok, akik Isten e megváltó, megigazító Igéje által kihivattak az elveszettek közül, azok alkotják az ekklesiát. Ezek azok, akik kihivattak és összegyülekeztek a testté lett Ige köré, mint fej köré, hisznek benne és életüket ő reá alapították. Ezt az egyházat az Ige életteti, az Igéből táplálkozik. E táplálkozást az egyház egy módon végezheti, a számára jelenleg hozzá férhető, a *Kánonban* összefoglalt Igének a *hirdetése* által.

Az egyház egy ilyen élettevékenysége a katechesis, melynek egyik része a vallástanítás.

„A katechesisben az egyház, a megkeresztelt tagjának tud-
tul adja az Ige hirdetése által azt, amit a keresztyénségben már
megpecsételt: ez a gyermek az Isten tulajdona, az egyház tagja,
mert Isten magáénak választotta és megváltotta“,³ s így a gyer-
mek megvédése attól, hogy ne vétkezzen a Szentlélek munkája
ellen, hanem, mint az egyház igazi tagja hitével és életével vall-
hassa az egyház hitvallását: Jézus a Krisztusom.

Keresztyén katechesist tehát csak az egyház végezhet,
megkeresztelt tagjain. Az egyház második munkája, a bűn rab-
ságából Isten megigazító tette által kihivott gyermekén. Az egy-
ház Isten parancsára (Mt. 28:18—20), Isten magigazító tetteről
bizonyosságot tett, megpecsételte, hogy a gyermek a Jézus Krisz-
tus vére által megmosott és megigazított isten-gyermeke. A
katechesis ennek az aktusnak, a *keresztségnek szükségszerű
folytatása*.

A vallástanítás ennek a katechesisnek egyik része, mely
különbözik a gyermek pásztoráció más formáitól. A katechesis
e területén adjuk a legtöbb ismeretanyagot. A vallásóra azon-
ban nem olyan ismeretanyag átadás, mint más tanóra. Hiába-
való az a förekvés, mely a vallásórát olyan tanórává akarja
tenni, mint a földrajz, vagy növénytan. Minden vallásóra tárgy-
a az Istenről és az emberen végzett művéről szóló Ige. Isten Igé-
jét nem lehet úgy tanítani, mint más tárgyat. Ezt az anyagot a
tanító nem hirtokolhatja úgy, mint más tárgy anyagát. „Dieu
parle bien de Dieu“ idézik gyakran Pascal e mondatát a dialek-
tikai teológusok. Istenről igazán csak Isten szólhat „wir ver-
gessen dass Gott *lebt*, dass er gegenwärtig ist, dass er nie und nir-
gends unser Objekt wird, sondern immer und unaufhebbar Sub-
jekt der Betrachtung bleiben will, dass man also gar nicht *von*
ihm u. *über* ihm reden kann, dass er *selber* reden will, und wir
also, falls wir uns doch zu reden unterwinden, nur auf dieses
sein eigenes Wort hinweisen können“⁴ Ezt az Igét nem birto-
kolhatja a vallástanító, hanem azt újra és újra véve csak hír-
detheti. Ez az Ige a gyermeknek a leglényegesebbet adja,
vagyis csak ezen az órán hall a gyermek egyedül existenciális
dolgot. A vallásóra tehát ismeretet ad a gyermeknek, de a val-
lásórán a súlypont nem a keresztyén világnézet, a keresztyén
hit és erkölcstan, a keresztyén egyháztörténet adatainak elsá-
jáltításán van, hanem azon, hogy az Isten Igéje megszólítsa a
gyermeket: *ezt tette Isten értetted, megváltott, az ő tulajdona
vagy, ne vétkezz az ő munkája ellen.* Dr. Imre Lajos említett érte-

³ Dr. E. Thurneysen: Grundfragen des Religionsunterrichts. Egyetemi előadás Basel. 1929—30.

⁴ Dr. Thurneysen: Konfirmandenunterricht. Ein Kapitel aus der praktischen Theologie. Zwischen den Zeiten III. 4. (387—410 old.) 401 old.

kezésében, hasonló megállapítást tesz: „Isten Igéje a vallástanításban nem azt akarja, hogy szép gondolatok, érzelmek és elhatározások támadjanak bennünk, hanem egyet akar, azt, hogy a gyermek lássa meg, hogy Isten kegyelme őt megtérésre indítja”.⁵

Ha ez a vallástanítás, már pedig ez a keresztyén vallástanítás, akkor a vallástanító lényegesen különbözik minden más tanítójától, így a valláserkölcsei igazságot tanító vallástanítótól is.

Erről a vallástanítóról E. Thurneysennek egy lényeges megállapítása ez: „wir werden unsern Mund aufthun im Unterricht nicht als gewiegte Pädagogen und nicht als Psychologen und nicht als die religiöse Persönlichkeit, die wir sind, sondern zwar auch als das alles, aber als das alles nicht primär, sondern primär als Träger des Amtes, das die Versöhnung verkündigt, das heist primär als *Diener der Kirche*“.⁶ Ez az első lényeges jellemvonása ennek a vallástanítónak. Az egyház szolgája. E vallástanítást csak az végezheti, aki az egyház szolgája. Az, akit Isten könyörülő kegyelme méltatott és elhívott s a keresztyén egyházközség reá bízta az Ige hirdetésének e hivatallát. Az egyház, aki a kulcsok hatalmánál fogva kiszolgáltatta a gyermek számára a keresztséget, az az egyház megbízta egyik tagját, hogy a megkeresztelt számára tudtul adja azt, amit az a keresztségben nyert. E vallástanítónál, amint e fenti idézet mutatja, nem a pedagógiai, sem nem a pszichológiai képzettsége az elsődlegesen döntő, nem is a vallásos személyisége, hanem az, hogy a kulcsok hatalmával felhasználható egyházban Isten Lelkétől megkapta az eszköze (ref. dogmatika nyelvén a „kegyelem eszköze”), egy nagy tekintéllyel és egy súlyos felelősséggel teljes hivatallal megbízta.

Ez, hogy a vallástanító az egyház szolgája, tartalmazza azt a követelményt, amire egyes katechetikák a legnagyobb súlyt helyezték, a vallástanító az egyház élő tagja kell legyen, vagyis keresztyén személyiség. Az egyház csakis ilyen embernek adhat megbízást, csak olyannak, akiről bizonyos, hogy vallja és életével megpecsételi: Jézus az én Krisztusom. Az egyház csak akkor épül, ha ilyen élő kövekből áll. Azzal azonban, hogy a vallástanító az egyház szolgája, sokkal több van kifejezve, mint a fenti követelmény. A vallástanító, aki mint az egyház szolgája áll a munkában, egy nagy tekintéllyel áll ottan. Ez minden vallástanító előtt teljesen világos kell legyen. Egyesek tiltakoznak az ellen, hogy a vallástanító tekintély tudattal álljon a gyermekkel szemben. A vallástanító tudatában kell legyen annak, — mondják, — hogy ő is éppen olyan bűnös ember, mint az a gyermek. Ez indokolással teljesen egyet értünk, de dacára ennek, a vallástanító, mint az egyház szolgája, tekintéllyel áll a gyermekkel

⁵ 178 old.

⁶ Említett értekezés. Zwischen den Zeiten III. 4. 396. old.

szemben. E tekintély nem a számtan- vagy földrajztanító tekintélye. Egy olyan tekintély ez, melyet a vallástanító nem szerzett, nem érdemelt ki, ami nem az övé, nem egy *személyi* tekintély, amellyel például a felnőtt ember áll a kiskorúval szemben. A vallástanító a kulcsok hatalmát nyert egyház tekintélyével áll a munkában, mint annak az egyháznak a szolgálója. Az Ige hatalmával s így annak tekintélyével áll a munkában. Nem mint egy közönséges ember. Nem kell attól félni, hogy e tekintély öntudatosítása gögössé tesz. Amint az igazi keresztyén embert alázatra indítja az, hogy teste a Szentlélek temploma, úgy van az igazi szolgáló is e tekintéllyel, ami nem az övé s mégis vele van. Csak amelyik szolgálja előtt világos, hogy ezzel a tekintéllyel áll a munkában, csak annak lehet igazi felelőssége.

Az, hogy a vallástanító az egyház szolgálója, másik oldalon egy súlyos felelősséget jelent. Lehet-e egy emberen nagyobb felelősség, mint a vallástanítón? Oda kell mennie hetenként 30 vagy 100 gyermek elé, mint olyan, akit a kulcsok hatalmát nyert egyház küld, hogy ezeknek a gyermekeknek tudtul adja azt, amit az Isten üzen nekik: „dass sie als die Menschenkinder, der sie sind, Gottes Kinder sind“.⁷ Tudtul adni nekik azt, ami Kálvin szerint *summa vitae christianae*: *Nostrum non sumus sed Domini*. Ők nem a magukéi, hanem az *Istenéi*, nekik *Megváltójuk* van. Csak gondolkozzék el egy vallástanító, hogy mit jelent az, hogy *rajta* (gyermek) emberen tudtul meg adja, hogy egy gyermek meghallja-e azt, amit Isten neki személy szerint üzen, ami arra a gyermekre nézve egyedül életbevágóan döntő. Én tölem, mint eszköztől függ, hogy a gyermek meghallja-e azt, hogy ő az Istené, Isten gyermeke, ott abban a nyomorult emberi világban, ahol él, vagy nem hallja meg s úgy él, mint a világ gyermeke. Ilyen felelőssége egyetlen tárgy tanítójának sincs, egyedül a vallástanítónak, mint az *egyház szolgálójának*, akit egyház küld, azért, hogy a gyermeknek megtanítsa a vallást, ami a kijelentés megismerése s ennek nyomába fakadó engedelmesség.⁸ Annak, hogy olyan sokan nőttek fel, annak tudata nélkül, hogy ők az Isten gyermekei s éltek úgy, mint a világ gyermekei, vajjon nem azok a vallástanítók az okozói, vétkezői, akik elmulasztották kötelességük lényegét, a gyermek életét eldöntő egyetlen egzisztenciális igazság tudtuladását?

Súlyos felelősséggel áll a vallástanító, mint az egyház szolgálója, de egyik legnagyobb öröm részese is. Van-e nagyobb öröm, mint küldetéssel bírni s menni egy gyermekhez, a szegény földműves gyermekhez, a nagyváros nyomorult, éhes pro-

⁷ E. Thurneysen. Említett értekezés. 394 old.

⁸ Hogy hogyan, hogy milyen más tanítás ez a más tárgyak tanításánál, azt alább fogjuk meglátni.

letár gyermekéhez, a mai társadalmi bűnök nyomában veszélyes útra irányított intellektuel szülők gyermekéhez, ahhoz a gyermekhez, aki már tapasztalja a bűn rettenetes valóságát, s hirdetné neki, hogy ő nem annak a nyomorult világnak a gyermeke, ha abban is él, hanem az Istené. Van-e nagyobb öröm, mint hétről-hétre bizonysgot tenni Istennek erről az üzenetéről?

A második lényeges mondanivaló erről a vallástanítóról az, hogy az **Ige hirdetője**.

A vallástanítás ismeretet ad. Erről az ismeretről ezt mondja Thurneysen „die religiöse Erkenntnis, um deren Vermittlung es beim Unterrichten geht, im grundsätzlichen Sinne *praktischer* Natur ist. Was heisst das? Das heisst: sie ist im strengsten Gegensatz zu aller theoretisch-objektivirenden Erkenntnis eine einer Handlung entsprungene und immer wieder entspringende und darum auf Handlung abzielende, Handlung erzeugende Erkenntnis“.⁹ Az az ismeret, melyet a vallástanító ad az Isten ismerete s az Isten dolgainak ismerete. Hogy ki az Isten, azt ember nem mondhatja meg. Hogy Istent csak Isten ismerheti meg, minden komoly keresztyén teológus tanította. Ha Isten ismeretét az emberi értelem és élmények alapján akarjuk megalkotni, Thurneysen szavai szerint Istenből egy „armseliges Menschengötzein“¹⁰ lesz. Istent csak Isten ismertetheti meg. Ezt pedig a kijelentésében teszi. Ez az a „Handlung“, amiből a vallásos ismeret fakad. Isten kijelentése Brunner és Thurneysen szerint „Tatwort“: Jézus Krisztus. Amint már említettük, ezt az ismeretet a vallástanító nem birtokolhatja úgy, mint más ismeretet, vagyis Isten nem lehet „Objekt“ csak „Subjekt“, Isten nem azt akarja, hogy róla beszéljenek, hanem, hogy ő maga mondja meg, hogy kicsoda ő. A vallástanítónak épen, mint a templomi ígéhírdetőnek, helyet kell készítenie az Igének, hogy maga Isten szólaljon meg a vallásórán. Ami itt történik, az csak csodának nevezhető. Egy gyenge emberi beszéd által Isten szólal meg. És Isten megszólalhat, ha akar, mert Ő nemcsak Ige, hanem Szentlélek is. „A vallástanításban épen úgy, mint az ígéhírdetésben, Isten ígéje az által lesz ható erővé, hatalommá a gyermekben, hogy erről az ígéről a Szentlélek bizonysgot tesz“.¹¹

Ez a vallásos ismeret, amint az idézetből láttuk „Handlung-erzeugende“ ismeret. Ez ismeret nyomába tett következik. „Isten ismerete, Isten lélekben és *igazságban* való imádatára vezet“ (Thurneysen). Aki Isten szavát meghallja, igazán az

⁹ E. Thurneysen: Említett értekezés 389 old.

¹⁰ U. u. 407 old.

¹¹ Imre Lajos: Említett értekezés. 177 old.

Isten szavát s nem emberi szót s abban meghallja, hogy ki Isten s mit tett érte, az csak egyet tehet, engedelmesen átadja magát Istenének. Ez a tanításnak egy csodás formája, úgy tanítani, hogy meg is tartsák, amit tanítunk. Ilyen tanításra utal a keresztség szereztetési Igéje is „elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, tanítván őket, hogy megtartsák (eredeti szövegben infinitívus: *megetartani*) mindazt, amit én parancsoltam néktek...“ A racionalista valláskönyvíró által konstruált valáserkölesi igazságban nincs cselekedtető erő, de akit Isten Igéje megszólít, annak nyújtja az erőt is cselekedni, élni azt, amit az Ige mond. Itt van az igazi katechesis. Ez az igazi vallásos nevelés.

Ahol a vallástanító az *Ige* hirdetője, ott számára *életkérdés*, az Igével való élő összeköttetés. Hogy várhatja az, aki naponként nem táplálkozik az Igével s nem tárul ki imádságban a Szentlélek előtt, hogy az Ige és a Szentlélek munkálkodjék általa? E katechetika igazán súlyt helyez a vallástanítónak erre a kötelességére és élesen reá világít e téren való vétkének súlyos voltára.

A fentiek után nagyon tévedne az, aki azt gondolná, hogy e katechetika kisebb *paedagogiai és pszichológiai képzettséget* igényel a vallástanítótól, mint más katechetikák. E katechetikának nem ezek az elsődleges követelményei, de nagyon komolyan veszi a vallástanító e képzettségét. A vallástanítás ígehirdetés a *gyermek számára*. Tehát a vallástanító jól kell ismerje a gyermeket s mindazokat az emberi utakat, melyeken nagy felelősségteljes munkáját elvégezheti, vagyis utat készíthet az Igének. Sokszor olyan szánalmas látni, hogy egy-egy az Igével élő kapcsolatban levő lélek, paedagogiai és pszichológiai hiányosságai miatt, katechesisében nem tudja közel vinni a gyermekekhez az Igét, magukra, érintetlenül hagyja őket, amíg felnőtt embereknek szólóan „prédikál“. A gyermekek egy ilyen „elprédikált“ vallásóráról, az unalmon kívül semmit sem visznek magukkal. Az a vallástanító, aki paedagogiailag és pszichologiailag képzi magát, az sohasem fog „darú“ módjára szárnyalni, hanem katechesisében mindig a gyermeknél marad s tudni fogja, hogy a gyermek szociális helyzete, környezete, tanulmányai, játécai, gondolatai, stb., hogyan alkalmasak arra, hogy a katechesisben útnyitó eszközök legyenek az Ige számára.

Kétségtelen igaz az, amit e katechetika egyik vezéralakja, — kinek e dolgozatban több jelentős megállapítását idéztük is — Edward Thurneyesen is előadásaiban, valamint katechesisei után, munkatársainak gyakran megállapít: e katechetika sokkal nehezebb, félelmesen súlyosabb szituációba állítja a vallástanítót, mint más katechetikák. Ha akarjuk azt, hogy katechezi-

sünk megszabaduljon a racionalizmus és liberalizmus által szerzett nyomorúságaitól s visszanyerje igazi lényegét, akkor a vallástanítóknak vállalniok kell súlyos egzisztenciális kötelességüket. Ehhez az első lépés az, hogy lássuk meg azt, hogy kik vagyunk mi, mint vallástanítók.

Borbáth Dániel.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gyülekezeti munka.

A lelkipásztor élete, mint a gyülekezeti munka egyik a feltétele

Maga az igehirdetés, a szentségek kiszolgáltatása s a fegyelmezés, még nem merítik ki a lelkipásztori tevékenységet. Több és szélesebb körű munkát kell kifejtsen az, aki külső megbízást is vett s aki mindenkinek így szolgáljává lett a Krisztus egyházában. Isten egyházi szervezetbe azért gyűjtötte össze gyermekeit, hogy ott gondoztassa azok által, kiknek a charizmák bő mértékét adta minden más, a nevelés, jellemképzés, hitfejlesztés, léleknemesítés körébe vágó munkák végzésére is. „Isten bár egy perc alatt tökéletesíthetné övéit, mindazonáltal azt akarja, hogy azok csak az egyház nevelése mellett serdüljenek férfiúvá.“ (Kálvin.) Az egyház tehát a mi igazi nevelő iskolánk. Ott az ő „pásztoraira bízta a mennyei tudomány hirdetését“. Mindenki arra van utalva, hogy az egyházon át keresse azt a mi békeségére és idvességére szolgál. Mert „Krisztus is szeretete az egyházat s önmagát adta azért, hogy ezt megszentelje, megtisztítván a víznek feredőjével az Ige által“. (Efezus V. 25—27.)

A hit, mint a kegyelembe jutás s abban megmaradás feltétele, az evangélium hirdetése által vagyon, ez pedig a pásztorok által vitetik át személyes életünkbe és lesz ott éltető erővé. A lelkipásztori munka a hitre vezetés érdekében korlátlan. A figyelmes lelkipásztor megragad minden alkalmat, felőlel minden eszközt, ahol és amivel építheti azokat, kik egy testhez, Krisztus testéhez, az Anyaszentegyházhoz tartoznak. Az igazi „cura pásztorális“ az, amikor az Igét elvisszük a hívek mindennapi életébe és foglalkozásai közé s ott annak élő, ható, megszentelő erejével összehozzuk az Isten fiainak társaságát, hogy egymás hite által épüljenek és vigasztalódjanak. Egy ilyen társaságnak is bár éltető lelke a lelkész, mert irányítása és befolyása alatt áll, de közös célkitűzései vannak. Önmíveléssel akarja magát fölépíteni hitben erős, jó cselekedetekben foglalatatos néppé. Munkatárs itt mindenki, kit áthat a lelki buzgóság, s aki az Úrnak kíván szolgálni örömmel, az erkölcsi szent törvények iránti feltétlen engedelmisséggel.

* Részlet az erdővidéki ehm. lelk. konferenciáján elhangzott előadásból.

A templomon kívüli lelki buzgólkodás, nagyon alkalmas a krisztusi szeretetnek gyakorlati megvalósítására. Minél inkább megszilárdul a tagok közt az összetartozandóság érzése, minél inkább áthatja lelküket a keresztyéni testvériség nagy gondolata, annál jobban átérzik: tartozunk pedig mi, az erősek, hogy az erőtlenekek erőtlenségeit hordozzuk és ne magunknak kedveskedjünk. (Rom. XV. 1.)

A belmissziós munkát még nem régen úgy fogták fel egyesek, hogy annak fő célja az evangélizálás. Magyarálták tehát az Írást mindenütt és szüntelen; magyarálták pedig nemesak az arra hivatottak, hanem mások is a „királyi papságra és prófétálásra“ adott joguknál fogva. Ez aztán bizonyos elkülönülésekre, az egyházon kívüli kisebb társulásokra vezetett. Fölebresztette e társaság tagjaiban azt a hitet, hogy csak ők az élő keresztyének, mert ők élnek az Igével. ők imádkoznak egymásért s ők támogatják egymást testvériesen. Ez önmagában ártatlan lelki buzgólkodást senki sem kárhoztathatja. Volt és van annak sok áldásos hatása. De egy hátránya is volt: *kivitte* az egyházból azokat, kik benne nem találtak elég lelki táplálékot. A lelki elmélyülés vágya, amit egyházi szervezetben maradásuk esetén is kielégíthettek volna az Ige tüzetesebb tanulmányozása által, kihajtotta a szektás életre s az egyházi gondozást mellőzték. A túlhajtott s egyoldalú evangélizálás így nem volt szerencsés eszköz, hogy a hitközösségben megfarthassunk mindeneket. Az egyházat könnyen elhagyták azok, akik az Írások ismeretében gyarapodást nyertek ugyan, de nem tudták fölfogni tisztán Kálvin nagy gondolatait, hogy „az egyház egy szent egység, ahol Isten a közös Atya, Krisztus a közös fő, és az egyház tagjai testvérek, egy anyai kebelhez tartozók. Isten minden jótéteményét gyermekeinek az egyházban osztogatja ki“. Ezért hálás gyermekei kell legyünk Istennek; hálás, hűséges tagjai az ő Anyaszentegyházának.

Újabb időben rájött az egyház arra, hogy a belmissziós munkát legjobb, ha a lelkészek vezetik. ők legjobban meg tudják választani az eledelt, mivel a hívek lelkét, hajlamosságuk szerint, táplálni kell. ők tudják legjobban összekötni a hasznost a gyönyörködtetővel. ők tudják a megfelelő munkatársakat is kiválasztani és a kívánt helyre beállítani.

Az az igazi kálvinista hit, hogy Isten gyermekeit eleitől fogva gyülekezeti szervezetben akarta együtt tartani. „Ott pásztornak rendelt egyet, hogy a többinek hirdesse a mennyei tudományt.“ (Kálvin.) Ez az egy aztán teljes felelősségének átérzésével képes arra, hogy sokaknak gondját felvegye s vezesse Istennek tetsző életre.

A gyülekezet épségének fennmaradása s a lelki élet fölvirágoztatása tehát jórészt attól függ: megértik-e a tagok mit mond

az Isten az ő szolgájának szája által nékik? és mit cselekszik ő általa értük?

Sokan éppen erre a gondolatra építve: a valláserkölesi életnek teljes megújulását, egyházunk testében az egészséges vérkeringés beindulását a belmissziós tevékenység nagy arányú felkarolásától várják. A lelkészi felelősséget igen hangsúlyozzák ott is, ahol ő szinte egyedül áll a jóakaratóval, támogató munkatársak nélkül vagdossa a levegőeket s nem tudja az „ecclesia militans” hideg lelkűségét kellőleg fölmelegíteni úgyse, ha maga csupa láng is, ha maga egészen egy vallásos program is. Az, hogy az építő munka sokszor sikertelen, nem a lelkész buzgóságán mulik, hanem azon, hogy a kálvinista gyülekezetekben még mindig találhatóak elegenden kik „a hátrálás emberei s nem az új életéi.”

Nehéz az érzékies hajlandóságú, anyagiassá gondolkodású gyülekezetet ideális gyülekezetté átformálni. Általában azonban a belmissziós tevékenységnek áldásos hatása látszik a gyülekezeteken.

Fogékony lelkű gyermekeseregünk már van városokon-falvakon. Lelkükben az elhintett jó mag megfogamzik s a jövőre kiható áldással jár. A nők serege is buzgólkodik mindenféle jólétkonykodás szolgálatában: a gyülekezetekben már érzik, hogy „lelkük kincséből jót hoznak elő.” De az ifjúságot még mindig nem tudjuk a nemes szórakozások kedvelőivé tenni; nem tudjuk sok helyen az Ige hatása alá vonni. Es az egyes családfők sem fénylenek előttük jó példaadással. Róluk mi nem mondhatjuk el: „Mindnyájan állanak vala az Úr előtt, gyermekeikkel, feleségeikkel és fiaikkal egyetemben.” . . . (II. Kronik. XX. 13.) Nem dicsekedhetünk így: munkánk szépen halad előre és az evangélium szellemétől áthatott embereink velünk együtt buzgólkodnak Isten országáért s annak igazságáért. Magunk érezzük: sok idő kell még ahhoz, hogy az evangélium szava át-hassa az egyes társadalmi rétegeket s ott Krisztus szerint való tiszta, öntudatos keresztyéni élet honosuljon meg.

Az elmondottak után még néhány gondolatot fölvetek arra nézve, hogyan lehetne pásztorális munkánk sikeresebb a gyülekezetben?

Magunk voltunk eddig az ész, a szív és kéz az egyházban. Emlegettük is gyakran: „ez a mi munkánk.” Szokjunk le arról, hogy csak mi gondolkozunk, mi kezdeményezzünk, cselekedjünk. Az egységért való felelősséget hangoztatva gondolkodtassunk és foglalkoztassunk másokat is. A keresztyéni élet építő munkáit szükséges megosztani másokkal is, hogy jusson abból kinek-kinek tudásához és erejéhez mértén. Vigyük be a köztudatba, hogy csak összefogással lehetünk erősek s élhetjük át a nekünk nem kedvező nehéz idők súlyos megpróbáltatásait. Különvaló étellel, önző haszonkereséssel, a régi széthúzással olyan

gyengéknek bizonyulunk, hogy mint oldott kéve, könnyen szét-hullunk. Ismertessük el és hangoztassuk szüntelen, hogy nem magunkéi, hanem Istenéi vagyunk. Nekünk nem a magunk dolgait, hanem az Isten dolgait kell végeznünk. Isten erre hit által nyújt belátásokat, kegyelemből erőt, bátorságot, amikor mezejében „új ugarat szántunk s belé igazság magvait vetjük.“ A lekipásztor élete, munkája belekapcsolódva a gyülekezet életébe nem önmagáért van. Neki ott eszményei céljai vannak, amelyeknek megvalósításán lelke egész hevével csüng. Tudja, érzi, hogy élete nem magáé és szolgálata örökös áldozat. Meggyúl, mint a gyertya, és elég nem a maga, hanem mások javára. Minden világosságot, amit magába vesz az Igéből, kiáradt másokra, hogy világosságban s egyenes úton járhasanak. Töltsön el azért mindnyájunkat ama fölemelő gondolat, hogy a mi Istentől vett hivatalunk szép, nemes áldozat.

A legkisebb parochia papjában is éljen a kötelesség tudata, s az a vágy, hogy hallgatóit boldogítsa.

Igazságban, világosságban, örökös egyenes úton való járásban— lehetünk példányképei a nyájnak.

(Szederjes.)

Mester János.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mi történik Oroszországban?

Mindenki, akinek a keresztyénség sorsa szíven fekszik, feszült érdeklődéssel és aggodalommal kíséri a hit és hitetlenség heroikus küzdelmét Oroszországban. Sajnos, sokszor érdeklődésünket a napilapok, rövid, sokszor megbizhatatlan tudósításai nem elégítik ki. Ezért vagyunk hálásak, ha olyanokhoz jutunk, ahol maga a tényleges helyzet tárul fel előttünk. A genfi ref. egyházi lap, a *Semaine Religieuse* f. évi 45. és 47. számaiból vesszük át ezt a két cikket, melyek közül az első (*Ex oriente lux*) a helyzet optimista, a másik (*A vallásellenes harc Oroszországban*) annak komolyabb, sötétebb árnyalatú rajzát nyújtja.

I.

Már nagyon régóta hozzászoktunk ahhoz, hogy mikor Oroszországról beszélünk, hosszantóan, elszomorító és lehangelő dolgokat halljunk. Sokan, sőt még a napilapok is, abba hagyták már e teljes lehetetlenségek tárgyalását. Ha az ember a körülmények által tehetetlenségre van kárhóztatva, nem képes örökké méltatlankodni, lázadozni, tiltakozni. Mikor lehetetlennek látja hatásos módon szembeszállni a gonoszsággal és kegyetlenséggel, elközyösödik vagy elhallgat. Néha az is a legjobb, amit tehetünk, ha várunk, a dolgokat a maguk mentire hagyjuk és imádkozunk. Az emberek nyugtalankodnak, de Isten cselekszik. A világ Atyja mindig elkülöníti a jót a rossztól.

Ezek a gondolatok tolultak fel bennünk, midőn meghatottan olvastunk a *Die Eiche* c. német folyóiratnak, — melyet Siegmund Schultze, a nemzetközi béke legfáradhatatlanabb és legismertebb propagálója oly kitünően szerkeszt. — a legutolsó számában egy cikket. Ez a cikk Prophanoff J. S. tollából való, aki az evangéliumi keresztyénség pánorosz ligájának ezidei elnöke. Nagyon egyszerűen, de végtelenül megragadó módon beszéli el nekünk az oroszországi vall. ébredési mozgalomnak e főnöke néhány lapon át azokat a csodálatos dolgokat, amiket Isten végbevisz, e szerenésetlen nép közt, az evangélium által. Az evangéliumi keresztyén mozgalom, a reformációs és vallási újjászületési mozgalom leírása után, amely utóbbi 1869-ben a biblia modern orosz nyelvre való lefordításának bevezetésével kezdődik s amelyet

1917-ig üldöztek, Prophanoff felmutatja, hogy mint hódít ez tért e végtelen ország 150 millió népe közt, mint terjed ez ma a munkásoknál, a 100 milliónyi elnyomott parasztnál és — ez különösen fontos dolog — a régi orthodox egyház papsága közt. 1926-ban Antonin moszkvai metropolita halála előtt arra kérte papjait, hogy engedjék át az ő, Szent Pál és Péterről elnevezett templomát az evangéliumi keresztyéneknek.

A szövetség jelenleg több mint 6000 csoportot és közösséget számlál. Minden nap egy új csatlakozást hoz számára. Egy nagy könyvkiadó intézettel rendelkezik, amely 1926-tól 1928-ig 160 ezer bibliát, új testamentumot, zsoltárt és más vall. tartalmú könyvet bocsátott ki. Kiad egy havi folyóiratot: *A Keresztyént*. Megalapította Leningradban az első orosz protestáns lelkészképző intézetet. Minden évben 70 tanulót küld, mint misszionáriust az elhagyott vidékekre. Hat év óta 420 prédikátort képzett ki, akik az országban szétszóródva munkálkodnak.

Megragadó az a kép, amit Prophanoff elénk tár az ev. keresztyének közösségeiben való *új életről*. A szövetség 10-ik kongresszusán, amit 1926 novemberében Leningradban tartottak, kidolgozták és elfogadták egy evangélium szerinti élet alapelveit. Pál apostolnak egy kijelentésétől indítatva, a kongresszuson jelenlevők ezt a jelszót választották, mint erkölcsi és vallási szabályaik összegezését: „Legyetek példányképek a közösségben és a nép közt, szeretettel, hittel és tisztasággal.” Cluj

Íme egy néhány elvek közül: Az evangélium Oroszországban meg kell hogy nyilvánuljon a tudás fejlesztése által. Következésképpen a szövetségnek egyetlen tagja sem maradhat irástudatlan. Az evangélium Oroszországban meg kell hogy nyilvánuljon a művészetek fejlesztése által. Továbbá a kereskedelem, a technika, az ipar, a földművelés fejlesztése által. Következmények: egy evangéliumi keresztyén kell hogy szeresse az ő munkáját, kötelességét és sohasem lehet belőle automata. Meg kell hogy különböztesse magát a társadalmi és gazdasági élet területein is az ő kiváló tulajdonságai által. Szobái, lakása, kertje, földjei kell hogy hirdessék jelenlétét azon tisztaság, rend és jóizlés által, ami azokban uralkodik. Idejekorán családot alapít, és sok gyermeke lesz. Lemond a dohányzásról. Születésétől vagy újjászületésétől fogva haláláig absztinens lesz. Az evangéliumi keresztyének közösségei úgy szerveztetnek, hogy szükölködők egyáltalán nincsenek köztük. Az Isten ígéje feletti elmélkedés, a magános vagy közös imádkozás a közösség minden tagjának mindennapi kötelessége.

Olvasva ez elveket és előírásokat, vajjon nem érezzük-e magunkat 19 századdal előbb, az őskeresztyénség egyházai között? Bizonyára, hogy ha az ők formáik és alkalmazási terük nem is voltak annyira modernek és lehetségesek.

A mi beszámolóink szerzője beszél bizonyos közösségekről, ahol ennek az ev. aszkétizmusnak viszonylagos megvalósulását, egy új élet megjelenését meg lehet állapítani. De semmit sem mond arról, hogy hogyan viselkednek a bolsevisták e rendkívüli ébredési mozgalommal szemben. Üldözik-e azt? Vagy megtürik? *Mi úgy az egyiket, mint a másikat feltételezzük.* Minden lehetséges egy ilyen kiterjedésű államban.

A keresztyének egyéni és társadalmi erkölcsének aktív, hogy ne mondjuk agresszív jelleme minden esetre meg fogja mutatni a felvilágosult bolsevistáknak, hogy az Istenben való hit nem szükségképpen az, aminek első vezérük, Lenin mondta: gyalázatos ragály, amely a lelkekbe a szolgaság és halál szellemét oltja be. Vajjon tévedünk-e, ha azt hisszük, hogy a bolsevisták által a mi egyházunk és vallásunk ellen terjesztett vádak, valamint a hallatlan elnyomatás és üldözés, amikkel megpróbálják leszámolni az egész kapitalista-keresztyén civilizációval, ott Oroszországban az evangéliumot a mélységből új életforrások felfakasztására készítették, ahonnan végre lehetőségek bugyognak fel a keresztyénségnek egy olyan világgal való összetételére, amelyik hiába próbálkozik elkeresztyénietlenedni? Isten vezérli őket. Ő elkülöníti a jót a rossztól.

Nyugat egyházainak megvannak a gazdasági összefogásra irányuló mozgalmi. Megvannak a szociális intézményei. Mindent megtesznek, hogy meg tudják gátolni a romlásuk árán is, országaik művelődésének összeomlását. Eleget tesznek-e? Meg tudják-e ezt tenni? Vagy valami gyógyíthatatlanul kényszerű dolog van azokban, valami olyan, ami előbb-utóbb végzetesen magával rántja őket is az ök keleti testvérük borzalmas összeomlásába? Senki sem tudja megmondani. De ha szerencsétlenségből ennek meg is kell történnie, akkor a történet igazat fog talán adni Spenglernek, a filozofusnak, aki híres könyvében azt hirdeti, hogy a katasztrófa után az emberiség üdve a Keleten felébredt őskeresztyénségből jön. *Ex Oriente lux!* Nem volna-e jobb nekünk, ha *az a katasztrófa előtt* jönne el hozzánk?

II.

Úgy látszik, hogy egy kis szünet után, amit az utolsó év tiltakozási mozgalma idézett elő, a vallás elleni küzdelem élén-
kebben újul fel, mint valaha.

Az „Isten Nélkül” utolsó számai egy új, vallásellenes támadás kezdetét hirdetik. Ki van dolgozva egy működési terv 1930—31-re. E terv szerint az Isten Nélküliek bizottságai és sejtjei kötelezve vannak: 1. minden Isten nélkülit besorozni a kommunista „rohamcsapatokba”; 2. vallásellenes kiállításokat szervezni; 3. gyarapítani az Isten nélküliek szervezete felseerdült tagjainak

számát, amíg az eléri a 9 és $\frac{1}{2}$ millió felserdült s 3 és fél millió ifjúsági tagot; 4. a vallás ellenes sejteknek városokban 25 ezer és vidéken 70 ezer tagra kell nőniök: 30 ezer vallásellenes gyermeksoportot kell teremteni; 5. a következő vallásellenes harcot kell szervezni: az őszi zsidó ünnepek ellen, a karácsony ellen, a lunaista (buddhista) új év ellen, a Bairam ünnep ellen, a husvét ellen, külön szemelőtt tartva a protestánsokat, a katolikusokat és a zsidókat.

Az Isten nélküliek központi bizottsága jelzi, hogy a szervezkedés első és legfontosabb feladata a karácsony elleni vallásellenes propagandára szánt, különleges füzetek elterjesztése. Ezekből 3 sorozat van: a város, a falu és az iskola számára. Egyébként két újságot fognak kiadni, traktátusokat és egy speciális kézikönyvet a kis gyermekek számára. Közélebről a karácsony elleni küzdelemre vonatkozólag részletes utasítást fognak küldeni falura. A küzdelem november 15-én megkezdődött.

Az ifjú kommunisták központi bizottsága elhatározta, hogy ellenőrzi mindenik, az ifjúság közti vallásellenes munkára vonatkozó rendeletnek végrehajtását s speciális megbeszélést tűz ki a papság és a „szektáriusok“ ifjúsági tevékenységének módzere felett, hogy hatástalanná tegye azokat.

Újabbán is több templomot zártak be Moszkvában és egyebütt. Másokat mozgószínházakká alakítottak át. Mindezen tudósítások az „Isten Nélkül“ 1930-i 56. és 57-i számaiból vannak véve.

Egyébként jelenti, hogy az Isten nélküliek színháza nem-sokára bevégzi az első szezonját. Előadtak 94 darabot 80 ezer munkás és vörösgárdista számára. Társulata 11 körutat rendezett. Az igazgatóság az államtól újból reklamálja a segítséget. (!)

A maga részéről a Pravda közöl egy fontos cikket a vallásellenes mozgalom fővezetőjéről, a hírhedt *Jaroslavsky-Goubelmanntól*. A cikk szerzője új vallásellenes támadást követel. Jaroszlavszky határozottan állítja azt a tényt, hogy a vallásos szervezetek kikerülhetetlenül szovjetellenes központokat alkotnak és hogy másfelől „az ország gazdasági újraalkotása a vallás anyagi alapjainak lerombolására törekszik.“

Az „Isten nélküli harcosok szövetsége“ jelenleg közel 3 és félmillió tagot számál. Ennek örködnie kell a felett, hogy a vallásellenes harc ne lanyhuljon el. Különösen azon, hogy az iskola „semmisítse meg a vallás befolyását.“ Jaroszlavszky szemrehányást tesz a tudományos testületeknek, hogy nem szentelnek elég erőt a vallás elleni küzdelemre és ezt türhetetlen álláspontnak minősíti.

Az Isten nélküliek főnöke tovább az ő szövetségének „nemzetközi problémáiról“ beszél. Bizonyos haladást jegyez fel az Oroszországon kívüli vallásellenes propagandában. A szélsősé-

ges elemeknek ma több befolyásuk van a „Szabadgondolköző proletárok internacionáléjában.” De, nézete szerint, a kommunista tagok nem szentelnek elég figyelmet a valláselleni küzdelemre. Külföldön is hirdetni kell, mint Oroszországban, hogy a vallás és a kommunizmus összeegyeztethetetlenek. „Segítenünk kell külföldi munkás testvéreinket, hogy egy hatalmas atheista mozgalomhoz fogjanak”, végzi Jaroslavsky.

Igy tehát az a reménykedő hatás, amelyik munkatársunknak *Ex oriente lux c.* cikke által kiváltódott, nem egyéb, mint egy fény sugar a sötétségben. De a karásony elközelgése azt hirdeti újra nekünk, hogy a sötétség nem fog uralkodni mindörökké.

*

Ez a két cikk mutatja, hogy miképpen áll Krisztus ügye Oroszországban. Egyik felől a *fény*: egy folyton növekedő, Isten Lelke által állandóan szaporodó és öntudatosá váló evangéliumi mozgalom gondolkozásban, életmódban és erkölcsben megszentelődő, büszkes, elszánt tagokkal. — más felől a *sötétség*: egy államilag támogatott, eszközeivel a legszentebb érzéseket, ker. intézményeket is összetiporni készülő, várost és falut, munkást és földmívest, felnőtteket és gyermeket egyaránt öntudatosan elhitetlenítő agitáció. Ha az elsőtől megtanulhatjuk a kitartást és a Krisztus uralmának minden téren való érvényesítését, a másodiktól is megtanulhatjuk a munka módszere specializálásának, tervszerű felépítésének követelményét, amit építő munkánkban annyiszor elhanyagolunk. Oroszországi üldözött ker. testvéreinken tehát segítenünk kell egyfelől imádságaikkal, másfelől, öntudatos építő munkánkkal, amivel egyedül vethetünk gátat a vallásellenes internaconalé nálunk is fel-felbukkanó agitációjának.

N. G.

Bíró Lázló: Jézus én bizodalمام. *Egyházi beszédek. Sepsiszentgyörgy 1930.*

Az első erdélyi magyar evangélikus prédikációgyűjtemény az ágostai birodalmi gyűlés négyszázadik évfordulóján jelent meg. Szerzője a csángó, hosszúfalui evangélikus gyülekezet egyik papja, ki művét az erdélyi magyar falvak protestáns lakóinak ajánlja. „Azoknak az egyszerű lelkeknek, akiknek szíve még nem fáradott el az imádkozásban és akikért ezek a halkszavú beszédek szárnyra keltek. A fejünk felett átviharzott küzdelmes esztendők alatt, melyek annyi sok magyar bánatot, eltaposott reményt s hamvába holt álmot juttatnak eszünkbe, fehér falú kiesiny templomokban ezek a drága testvérek énekelték velem hittelmes szívvel örökszép ősi énekünket: Jézus én bizodalمام!”

Neve nem ismeretlen. Régi munkatársa a „Lelkipásztornak.” Eperjesi theologus korában meg professzora, „A fogoly lengyel” költője, Csengey Gusztáv indította útnak verses kötetét. Költői hajlama megnyilatkozik prédikációiban. Mondanivalóját sokszor szövik át poétikus hangulatok; kifejezési eszköze képek, helyesen használt, jól megválasztott illusztrációk, költői, szónoki figurák. Mindez lényéből, adottságaiból, hajlamaiból folyó, tehát nem erőszakolt, nem keresett. Kevés prédikátornál fogadhatók el a citátumok. Nála megátólerítettődök; hajlamai, irodalmi műveltsége önkéntelen készítik idézni. Madách, Szabolicska, Reményik, Ravasz, stb. nem műveltségfitogatásként hatnak, szükségszerűen szólnak meg általa.

Ami prédikációi műfaját illeti, ebben gyülekezetéhez alkalmazkodik. Rövid bevezetés után a témát mondja ki, hol ítélet formájában, hol fogalmilag, s azután világos kettős, illetve hármas felosztást. Néhány beszédében tér csak el ettől. Véleményem szerint helyesen. Szellemi életünk nivóját nézve, még városön is jó támpontokat adni gyülekezeteinknek. Aztán meg a prédikátort is fegyvelmzett gondolkozásra, kiválogatásra, logikus munkára készíti ez.

A gyűjteményben negyvenkét gyülekezeti és egy lelkészkonferenciái beszéd van. Szinte egy egész egyházi esztendő anyaga. Némelyik beszéd előtt ott találjuk az ünnep régi nevét is (rogate, jubilate, stb. vasárnapja). Ami a dogmatikumát illeti a gyűjteménynek, nem annyira christocentrikus, mint jézucentrikus. Ha a nagy ünnepi beszédek christocentrikusok is, ami evangélikus lelkipásztornál az üdvtörténet christocentrikus hangsúlyánál fogva magától értetődő, a többi beszédben inkább a „történeti Jézus” áll a középpontban. Szerzőn Frenssen hatása érzik a legéresebben. Nem ismerem jártasságát a prédikációirodalomban, de átdolgozásaiból kiderül, hogy irányiskálája nagy: az evangelizáló Samuel Kellertől épügy találunk átdolgozást e kötetben, mint a leipzig-i orthodox Ihmelstől, s leginkább is sziveszerint Frenssentől. Makkai formában, s az illusztráció helyes használatában hat-

hatott rá, míg Ravasz az erdélyi magyarság hivatásának szemléletében. Ami átdolgozását illeti, azok nem pusztá átfordítások gyülekezete számára, hanem átélt igazságok tovább adása.

Azt említettem, hogy dogmatikumát a jézucentrikus felfogás jellemzi, beszédeiben leginkább a „történeti Jézus“ áll. Ez a Jézus élő norma. Mikor egy-egy beszédben feltűnik komoly, szent alakja, kötelező erővel parancsol: így kell élni az Istenmel való viszonylatban, ilyen alázatosnak, bizodalmasnak kell lenni, ennyire függetlennek a világtól, s mégis ennyire benne a világban. Jézus a megtestesült erő, szent öröm, tisztaság, békesség, tökéletesség. De nem emlék, hanem élő Valaki, aki hívogat, ösztönöz, akivel való eleven kapcsolatokon fordul meg üdvösségünk. Erre a Jézusra nemcsak azért figyelünk fel, mert Isten adta, az egyház hirdeti, hanem életünk nyomorúsága, e világ, szűkebben Erdély állapota készlet hozzá menekülni. A beszédeknek az állapotrajza körülbelül így tevődik össze: Először külső kép elevenedik meg, a természeti világ képe. Az őszi, a tavaszi tájék, a föld, annak a falusi lelkipásztornak szeretetteljes rajzában, aki tudja, hogy mit jelent a föld övéinek. A Máté 13:44-el kapcsolatban így ír: „A szántó-vető ember, kora reggeltől, késő estig kint dolgozott az ő földjén. Ez a szántó-vető, testvérem, te vagy! Kint dolgozott az ő földjén s a verőfényes tavaszi napsugárban jó mélyre nyomta ekéjét a földbe. Gyönyörködött az illatos barna barázdáknak, amelyek ekéje nyomán szakadtak fel, s úgy érezte, hogy abban a teremtő munkában, amelyet végzett, ő a gyöngye ember, a kicsinyke porszem, munkatársa a hatalmas, erős Istennek, aki megteremtette a világot semmiből — de nem cél nélkül —, mert a végeél az volt, hogy a maga fenségét, dicsőségét és szeretetét kinyilatkoztassa.“ (A kiinduló pont tehát reális kapcsolat-teremtés. A prédikátor azokból a javakból indul ki, melyeket gyülekezete értéknek tart: földből a lelki javakig, egyestől a családig, nemzetig úgy, ahogy ezekhez a dogmokhoz gyülekezetének köze van, s reávezeti gyülekezetét, hogy ezek megtartója, őrizője, adója Isten, akinek világához, gondviseléséhez tartozik minden, ami égen, földön van. Persze, így a hangsúly egyaránt esik a Niebergall-féle quietivumokra és motivumokra, de az hiányzik, ami a Frenssen—Niebergall stb. iskola egész theológiájából hiányzik: a bűn irtóztató hatalmának megéreztetése. Itt kell mélyebbre szállani a szerzőnek. Akkor az állapoton túl, melyet megjelenésében az egyes embernél, családnál, társadalmi, nemzeti, egyházi életnél erőteljes színekkel rajzol, feltárja az állapot gyökerét, s menekülésre készít. Akkor nemcsak a belátás lesz a motivum, de a halálfélelem. S ami Istenhez menekültet nemcsak Isten jóságának, szeretetének tudata, de kegyelmének szomjazása.

A kötet minden esetre a prédikációgyűjtemények értékes, komoly darabjai közé tartozik. Mögötte hívó, bizodalmas, komoly lélek, meleg, jó szív rejtőzik. Tanulmányozásra művészi gondosságánál fogva is alkalmas. De szerzőnek túl kell mennie azon a dogmatikumon, amely e beszédeit jellemzi. Az egész kötet olvasása közben éreztem, hogy a reformátori theológia korrekatív theológia. Az erdélyi protestáns theológiai irodalom vele nemcsak egy evangélikus prédikációgyűjteményt nyert, de megszerzendő értékes könyvet, mely arra mutat, hogy az építőirodalomnak komoly munkásai vannak Erdély magyar protestáns gyülekezeteiben. A prédikációk számában, de mondanivalójában is tartalmas könyv ára 200 leu és szerzőjénél: Bíró László evang. lelkész Satu-Lung—Hosszúfalu, Brassó megye, kapható.

Márk Mihály: Nekem az élet Krisztu. *Halotti beszédek és imádságok. Harangszó Kiadása. Székelyudvarhely.*

A kötet 38 különböző helyen és alkalommal tartott temetési beszédet, — némelyike hozzáfűzött imádsággal —, foglal magában, függetlenül pedig alkalmi textusokat. Az előszóban szerző a következőket írja: „Szokatlan jelenség, hogy ép a temetési beszédek kezdem, de ennek nálam mély lélektani oka van. A koporsónak a rendsnél szokatlanabb mértékben kellett éreznem az erejét. A több száz koporsó között négyszer állottam legközvetlenebb szeret-teim koporsójánál. Két drága feleségem, két egyetlen fiam koporsójánál — akik valamennyien villámlásszerűen, rövid két év lefor-gása alatt vonultak át otthonomból az örökkévalóságba, — egy-egy régi világ omlott össze nagy robajjal előttem. A négy koporsó, az öt kicsiny árva, az én nyomasztó özvegységem, a nyakamba szakadt rettenetes sok gond és az e világszerinti tanács-talanság bizonyult az Isten kezében alkalmas eszköz gyanánt arra, hogy testet öltson bennem az ige: „Nekem a Krisztus élet.“ Élettel áldott meg az Úr szereteteim koporsójánál s ezért életet keresek a koporsónál. Ennek a lelki igyekezetnek akar szerény bizonyúsága lenni e kötet.“

Aki e sorokat írta, negyedszázados. — bizonyára alázatos és hűséges —, lelkipásztori munka után adta ki kezéből ezt a köny-vecskét, egy odaadó, komoly szolgálat értékes bizonyítékát. A kazuáliák a lelkipásztori munka egyik legnehezebb, de legáldó-sosabb ága. Bennük eleve azt várja hallgatóságuk, ami minden lelkipásztori munka főfeltétele: tua res agitur. Isten Igéjét úgy mondani, hogy az szívhez találjon, és igazán Ige legyen, ahöz valóban az kell, ami az előszóban őszinte önvallomásként így hangzik: „A négy koporsó, az öt kicsiny árva, az én nyomasztó özvegységem, a nyakamba szakadt rettenetes sok gond és az e világszerinti tanács-talanság bizonyult az Isten kezében alkalmas eszköz gyanánt arra, hogy testet öltson bennem az ige: Nekem a Krisztus élet.“ Isten az Ige hirdetőjét maga formálja, teszi mun-kája számára alkalmassá. Akibe szolt, aki a szólásra hallgatott, aki megbízatást kapott, az tud beszélni, az tudja mondani az Igét. E kötetben erről van szó. Az ember azt érzi meg a sorok mögött, hogy az igehirdető nem „elparentál“, hanem *imádság által kapott üzenetet tolmácsol*. Úgy érzem ezek a halotti beszédek úgy ké-szültek, hogy a lelkipásztor akkor, mikor híve meghalt, Isten elé vitte imádságában az elhunyt lelket, az utánamaradtakat, a gyüle-kezetet, önmagát, az életben-halálban felvetett kérdéseket, s így kapott feleleteket reájuk mindnyájuk számára. Innen a beszédek mondanivalójának komolysága, innen az, hogy amit mond Isten gondolata. Sokszor kemény, feddő, megítélő, de igaz és őszinte mindig. Egy-egy beszéd felépítése, természetesen mindig textus-szerűen, körülbelül ez: A konkrét eset az Ige fényében, de úgy, hogy a fény az egyes esetekre reáhullva az emberi élet nagy kér-déseire egyetemesen világít rá, s ebből tanítás, vigasztalás, öni-lés lesz. Stílusában nincs semmi különösebb művészi vonás, ki-tünőbb egyéni jelleg. Egyszerű, keresetlen szavak, páthosz nélküli mondatok. A kötet mindenestre egyike azoknak a köteteknek, melyek tanulmányozása komolyságánál fogva felveteti a kérdést, de útba is igazít benne: Mi a tennivalóm a koporsónál?

Járosi Andor.

Folyóiratok szemléje.

Life and work

The Record of the Church of Scotland. 1930 január.

A két legnagyobb skót prot. egyház októberi egyesülése folytán a két fenti címen eddig külön szerepelt két folyóirat most egyesítve először jelent meg. Mint a címet, a szerkesztést is úgy oldották meg, hogy a két régi szerkesztő szerkeszti a két régi lap vonásainak összeegyeztetéséből.

Vezetőcikke a jelenlegi moderátor (*Dr. J. White*) által írt csendesórai elmélkedés a Zsid. 10:24. alapján. Az új évben a szolgálat páratlan alkalmát látja: első közös év. Hívása van az ifjúsághoz, aki a jövődőt határozza meg, de a középkorukhoz is, akik a jelent hordozzák. Különös hívás a misszió. A nagy feladathoz azonban nagy erőforrás is van. F. C. H. a télről, mint fegyelmező, munkára serkentő, reménykeltő időszakról szól. Meglátások, ismertetések, majd az egyesülést üdvözlő egyházak üzenetei után már a májusi nagygyűlésen elnöklő új moderátor-jelölt, *Dr. A. N. Bogle* életrajzát olvassuk. A *Skócia reformáció előtti templomai* cikksorozat a *bowdeni* templom leírásával indul. *Az egyház kezdetét Skóciában* *Dr. J. K. Hewison* mondja el. Már a rómaiak britániai uralma előtt is lehetett ker. befolyás, de ettől kezdve (Tacitus szerint Claudius 51-ben hódította meg) s különösen a III. században (Tertullian 208-ban írja Britanniáról, hogy Krisztus uralma alatt áll) egész Caledoniát (Skócia régi neve) átjárja az evangélium. Az egyházat *Ninian*, *Caranoe* és *Patrick* munkája szervezi meg s az 573-ban (Rhydderch alatt) már állam-egyház. Két kis elbeszélés szerenésesen hozzá emlékeztet a lelkész és presbiteri látogatás áldásait. *H. Wyndham* a szentbernát-hegyi kolostor munkáját írja le abból az alkalomból, hogy ctt az ingyenes vendéglátás megszűnt. Új könyvekről olvasunk, majd *Az egyház tornyából* rovatban híveket (*Ashcroft* külm. titkár nyugdíjba ment; az egész világon 49.000 ref. (presb.) gyülekezet van 30.000 lelkésszel stb.). *Az egyház és anyagi fönntartása* című cikkből (*D. Lamart*) megtudjuk, hogy valamennyi alapot egyesítették Szolgálatfenntartó Alappá, mely önkéntes adományokból gyűl, sok nehézséggel s még mindig nem elég. *Az egyház szociális munkásságát a corntoni minta-farm* leírása szemlélteti, hol *Canada* számára ezidőszerint 32 (18–35 év körüli) munkanélküli férfi nyer elhelyezést s kiképzést a mezei munkában. *A kontinensről* jó hír, hogy olaszországi missziójukat a pápai hatalom növekedése nem érinti s hogy az egyesülést Bpsten összejövetellel ünnepelték. *A női munkáról az egyházban*, *Miss Lamond* nőszövetségi elnök ír. Sok alkalom; vas. isk., bibliakör, leányegylet, 2 női missziói intézet, ahol a nők bel- vagy külmisszióra kiképezetnek. *A nők belm. munkájáról* *Mrs. W. L. Mekerrow* ír. Ezidőszerint 3 tag képezi egy gyülekezetben a női belm. bizottságot. Munkájuk sok-ágú. 111 diakonssa van összesen. — Külm. hírek után *Punjab* (India) leírásával kezdődik az egyház külmissziójának ismertetése. Indiából, Afrikából, Mandzsuriából tanulmányok szólnak a pogányok nyomorúságáról (Nigériában 80% nemi beteg), de csodálatos megújulásról is, megrendítő bünvallással, imákkal (Mand.). Zsidó-missziói hírek, leányszövetségi történet, gyülekezeti helyi hírek után nekrológok, jegyzetek zárják az illusztrációkban is gazdag számot.

A februári szám élén Dr. J. Block A nagy hazugság c. csendes-órai elmélkedése Mt 7:14 alapján azt hangsúlyozza, hogy a kapu szoros ugyan, mert bizonyos feltételek árán (megtérés, stb.) lehet rajta belépni, de hazugság az Úr útját szomorú, szűk, keskeny ösvénynek venni, amely megszükiti az ember egyéniségét. Ellenkezőleg: olyan széles az út, hogy az egész ember, minden képességével elfér rajta. A hűséges *egyházi* képét rajzolja meg *egy lelkész* né. Régi templomok közül a *culleni*-nek (1536–39) leírása után ötnapos *lelkézi kurzusról* olvasunk (a mienkkel egyidőben). *Dr. R. Stevenson* az *önmeztagadásról* ír, visszavezetve ennek a skótoknál szokásos formára, az *önmeztagadó*-hetet, az Úr Jézus parancsára s bűjtről való felfogására. *A skót egyház ősi patrimoniuma*, mint *Dr. J. K. Hewison* kimutatja, javarészt föld volt: egy időben az egyházé volt Skócia $\frac{1}{4}$ része, míg ma csak 1/600 része. A *Szemlé*-ben, többek közt, azt olvassuk, hogy bibliai elmélkedést az olvasók kívánságára hoz a lap. *M. Dawson* azzal a váddal szemben, hogy az egyház, amelyik régen világitó fáklyaként előljárt, ma csak kullog az emberiség után, fölszedve az elesetteket, mint egy tábori kórház, — kimutatja, hogy a kettő nem zárja ki egymást. Apróbb történetek után a *Konstantin kereszt-jének történetét* olvassuk, amit tört. valóságnak kell vennünk, mert Eusebius írja le, állítva, hogy neki maga K. eskü alatt mondta. Megerősíti ezt K. 313-ban hirtelen megváltozott magatartása is. *Az egyház szociális szolgálatai* közül ezúttal az *öt fiú-otthon* leírását találjuk. Mottóul a cikk elé *Masefield* egy verséből van idézve: „Aki egy gyermeknek otthont ad, Mennyországban épít palotát.“ Az öt közül csak egyben vannak 14 éven aluli fiúk, átlag 20—20 együtt, valóságos kis családot képezve. A *belmisszió* legsürgősebb feladatait *J. H. Rigby* látja: 1. Az unió által létrehozott új munkaterületek számbavétele 2. Segítség biztosítása, ahol kell. 3. Sűrűn lakott városokban a szomszéd-munkák egyesítése. 4. Glasgow külön gondja s végül belmisszionáriusok képzése. *W. M. Wightmon* *Az egyház fiai* címmel a Fiúk Brigádjáról ír, mely az 1880-as években az egyházból nőtt ki s ma is mindenütt a lelkész és presbiterium felügyelete alatt áll. Utat nyit a fiú szívébe az evangéliumnak, a fiú számára megtermészetes kifejlést biztosít. Katonás fegyelme miatt vádolják, de a fegyelem nemcsak a háborúhoz kell. Muzsikája, tornája, első segély-nyújtása, táborozása mellett ott van mindig bibliaköre is. *A missziói mezők* közül *Jamaiká*-val ismerkedünk meg. Közép-amerika e gazdag és szép szigetén 100 éve folytat a skót egyház munkát, melynek esodálatos eredményei vannak. *Egy afrikai, mandzsuriái és indiai missziói* kép után *Dr. N. Macniöl* érdekes cikkét találjuk *Az indiai kérdés-ről*. Közöny és önérdék után egyedüli szempont csak az istenországa lehet itt: India nem kormányozható többé a régi módon, az erőszakkal fel kell hagyni. *Mrs. Forgan* a nők külmisziói munkájáról ír, kérve a pénz, élet- és imádság áldozatát. *A missziói mezőn 68 munkásra* van sürgős szükség. A *belmisszió*-ra előirányzott 24.000 font önkéntes összedadására az egyházi naggyűlés a február 9-i vasárnapot tűzte ki. Májusra *Mott Jánost* várják Skóciába. Felhívást talalunk az ifj. imanapra és (az ifj. rovatban) 6 nyári ifj. konferenciára. *A gyarmatokban alakult leányegyházakról*: *Victoriá*-ban van egy egyházközség, melynek területe 77 mértföld hosszú s ugyanolyan széles, *Dél-Afrikában* új állomások, *Kanadában*, *Ausztráliában* új munkák indultak és mindenütt emberre van szükség. *Zsidó-missziói* hírek vannak *Alexandriából* s *Budapestről*, utóbbi helyről

a *Dr. W. Beveridge*-t helyettesítő *P. Mac Gregor* a mikulásnapra s karácsonyi ünnepségek biztató jeleiről ír. *A nőszövetségi tagoknak* az elnök, *Lamond Mária*, üzen sok új tagozat alakulásáról, egy készülő általános konferenciáról és egy kiadandó füzetéről a mindennapi bibliaolvasáshoz. *A gyülekezetek hírei* közt a heti önkéntes adakozási rendszerről olvasunk bizonyágtételeket. Egy glasgowi egyház uccai prédikálást kezdett. Egy presbiter három even át egyszer sem hiányzott az istentiszteletről.

A márciusi számban az elmélkedést *Dr. R. S. Kirkpatrick* írja Mk. 1:13 alapján a megkísértésről. A bőjti idő az Úr negyvennapos pusztai tartózkodását jelzi. Különösen jelentős ez, mert tanutlan magányban itt kísérti meg a sátán Jézust. A mi legfőbb kísértésünk is így egyedül a miénk s mint Ő, Isten erejével kell (s mi csak azzal!) győznünk. *R. J.* a régi templomok közül az 1178 óta feunálló aberdouri templomot ismerteti. *Smuts* tábornok már ismertetett tévedései az afrikai helyzetéről újra szóba kerülnek, már három irat is cáfolja. *Amit a lelkészeknek tudniok kell* címen *Dr. J. Black* nyílt levélben hívja fel a theol. tanárakat, hogy (bár a skót lelkészképzésnek nincsen párja) a theologia utolsó évfolyamára hívjanak meg egy-egy előadás tartására egy tőzsdeügynököt (a jó befektetésről), egy doktort (az egészséges lelkipásztori életéről), egy üzletembert, egy ügyvédet és egy nőt (a társad. szokásokról, jó modorról). *W. F. Gray* Stoke Poges ósregi templomát ismerteti, ahol *Th. Gray* híres Elégiáját írta. *B. Hector* folytatja *Strathdee-i Krónikáját*, ezúttal egy kamaszfiú jellemző képét adva. *Dr. A. Hetherwick* Afrikából küldött írásában elmondja, hogy hogyan dolgozta át és fejezte be *Dr. Cl. Scott* nyanja-szótárát. *A Szemle* rovatból kiemeljük a *karácsony és nagypéntek* megünneplésének követelését. Skóciában ugyanis e két ünnepet, mint általában a nagyobb ünnepeket, az egyház többnyire a megelőző vasárnap ünnepli, de újabban egyre többen kívánják a kontinensen szokásos ünneplést. *Az egyház szociális munkáiból* a lányok közli szolgálatát ismerjük meg. Vezető gondolatát a századik juh gondja képezi. Csupa veszedelembe került lányokat gyűjt össze átlag huszanként egy-egy otthonba. Három ilyen intézet van, egyik munkára képez ki, másik óvóotthon, a harmadik rossz útra tértek javító, mentőotthona. *A templomtörönyből* c. figyelő egy mozgalomról ad hírt, mely a különböző indus missziói egyházak egyesítését célozza. *A halásznép közli munkákról* *Dr. J. Hall*, aminek fontosságát kétségtelenné teszi, hogy csak a két legnagyobb halászvárosban 16.000 embert foglalkoztatott a legutóbbi szezon. Különös súllyal bír a halászlányok közli misszió, melyhez még több helyiségre, egy képzett nőverre, több asszony munkásra és speciális lelkipásztori szolgálatra van szükség. Egy cikk nagy megmozdulásokat inaugurál a *belmisszió* terén, másik a minimális lelkipásztori fizetés emelését teszi szóvá (eddig évi 300 font volt, a cél 400). *A nők zsidómissziójáról* hírek: *Palesztinában* a *jaffai* Tábita-leányiskolából néhány zsidó növendék a zavargások miatt kimaradt, ugyanezen okból félbeszakadát a *safadi* misszionáriusnő munkája. *I. Paterson* a *Lord Baden-Powell* által alapított *leányszövetséget* (Girl Guide) ismerteti. Ennek célja: szolgálatkész, jellemes leányokat nevelni, jellemképzés, műveltség, kezűgyesség, házimunka, egészségápolás és másoknak való szolgálat által, három csoportban (8–11, 11–16 és 16 évtől feljebb). *A kontinens hírei* közül nevezetes a *cseh evangéliumi mozgalom* gyors növekedése (katholikusok és felekezeten kívüliek sorából egy év alatt 3759 tért át). *A missziói mezők közül*

Blantiyre (Afrika) kerül — jobbára csak térképekben — bemutatásra, hova *R. Paterson* utazását írja le. Gazdag és kitünő klimájú terület, sűrűn ellátva már templommal, iskolával. Az ápr. 13—20. napjaira kitűzött *Önmegttagadó hétre* megkapó felhívást közöl a lap. *A zsidó-missziók* az elmúlt évben *Edinburgh*-ban négy, *Budapest*en két s *Kolozsváron* egy zsidó megkereszteléséről ír. — Kiemeli a lap *Szabó Imre* budapesti lelkész párhuzamos munkáját, ki a múlt évben *harminchat* zsidót keresztelt meg. *Az ifj. rovatban* a nyári konferenciákról, a *nőszövetségi*-ben a márc. 7.-re kitűzött nőszövetségi imnapról értesülnek.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SZERKESZTŐI ÉS KIADÓHIVATALI ÜZENETEK.

Nyugtázások.

1930. október 1-től december 5-ig a következő előfizetések folytak be kiadóhivatalunkhoz:

Eng Fülöp Zsombor 82, Ref. Theol. Önképzőkör Pápa 200, Kiss Béla Csernátfalva 120, Kün Zoltán Paukota 780, Benedek László Pacsir 430, Pilder Mária Kolozsvár 780, Victor Gabriella dr. Kecskemét 109, Barabási Ferenc Mezőcsávás 195, Biró András Marosvarhely 195, Biró Mózes Marosszentkirály 195, Farkas Jenő Udvarfalva 195, Fekete Antal Cserefalva 195, Kacsó Lajos Mezőmadaras 195, Kovács Benedek Marosvásárhely 390, Kerestely József Mezőbánd 390, Nagy András Nyárádszentbenedek 195, Páncél Dénes Fekete 170, Péter Sándor Maroskeresztur 195, Rátz István Csejéd 195, Ref. Egyházközség Mezőbergenye 195, Ref. Egyházközség Mezőpanit 195, Ref. Lelkészi Hivatal Mezőkölpény 195, Ref. Lelkészi Hivatal Marosszentanna 195, Ref. Lelkészi Hivatal Backamadaras 195, Szabó Frigyes Somosd 195, Szabó Károly Koronka 195, Tövisi Antal Hagymásbodon 195, Várady Albert Mezőpanit 195, dr. Árkossy Jenő Nyárádszereda 195, Barabás Viktor Szővérd 195, Csutak Ferenc Nyárádmagyarós 195, Farkas József Nyárádszentsimon 175, Fülöp Ferenc Erdősentelegy 780, Gáspár Gyula Kebeleszentivány 195, Gub Márkus Gegecs 445, Györke János Székelyszentiván 195, Kádár Andor Székelyabod 195, Péter Lajos Havad 125, Veszprémi Demeter Márkod 195, Bartha Lajos Sóvárád 485, Szabó Zoltán Veliki-Becskekerek 969, Gyula Géza Apa 780, Tóth Lajos Hajduhadház 440, Spáczay Árpád Nagybánya 500, Liszky Kálmán Borosjenő 250, Gönczy Sámuel Kelementelke 390, Borbáth Dániel Székelykeresztur 371, Kесе Attila Sajóudvarhely 195, dr. Musnai László Teke 195, Fekete Lajos Tuson 185, Kolumbán Bendeguz Czegótelke 267, Kovács Mária Dombos 125, Herczegh Olga Dunaföldvár 300, Nemes József Kendő 195, Jancsó Albert Nyárádszentimre 195, Hegedűs Albert Szalacs 570, Adorján Lajos Póka 195, Bakk József Radnótfája 195, Bőjtke Andor Marosjára 195, Csiki György Dextrádszéplak 195, Fodor Miklós Alsóbölkény 195, Hegyi András Körtvélyfája 195, Keresztesi Gyula Magyarpéterlaka 195, Kiss Lajos Magyaró 195, Nemes Zoltán Beresztelke 255, Olajos László Marosvécs 195, Ref. Egyházközség Magyarfülpös 195, Ref. Lelkészi Hivatal Maroshévíz 195, Soós Adolf Marossárpatak 185, Szász Márton Magyarrégen 55, Széll Jakab Vajdaszentivány 195, Toró Gyula Marosfelfalu 195, Vajda István Magyaró 195, Zoltáni Pál Sáromberke 195, Zólyomi Jenő Abafája 195, Ady Elemér Gyula 270, Antal Béla Farnos 585, Barabás Béla Ketesd 195, Csűrös József Váralmás 195, Kozma László Sztána 135, Posta István Nagypetri 195, Ránó Mihály Kalotadámos 195, Juhász Albert Nagyenyed 500, Nagy Elemér Kutyfalva 195, Báró József Városfalva 685, Ady László Székelyföldvár 195, Balogh Jenő Istvánháza 195, Bartha Lajos Aranyosgyéres 195, Biró János Harasztos 195, Biró Lajos Marosdéce 195, Bucsy Endre Marosujvár 195, Csáki

János Marosgezse 195. Koncz Ferenc Marosnagylak 195. Kónya Pál Székelykocsárd 195. Kósa Mihály Aranyosegerbegy 195. Miske Lajos Aranyospolyán 195. Molnár József Magyarlapád 195. Pap Andor Alsó-felső-szentmihály 195. Ref. Lelkészi Hivatal Nagyenyed 195. Sükösd Sándor Magyarózd 195. Szécsi Ferenc Felvinc 125. Szilágyi Aladár Magyarbece 195. Visky Ferenc Újtorda 195. Farkas Sándor Alsóseged 586. Kovács Károly Alvinc 195. Régeni István Gyulafehérvár 195. Sebestyén Ferenc Boroskrakkó 195. Tar Mihály Abrudbánya 195. Toókos Jenő Vajasd 195. Kovács László Dés 195. dr. Mezey Mihály Magyarláros 195. Nagy Gábor Páncélcseh 63. Szakács Ferenc Désakna 195. Adorján Gábor Dicsőszentmárton 195. Bencez József Balavásár 195. Benkő Elek Küküllőszéplak 195. Fejér Pál Radnót 195. dr. Illyés Géza Magyarkirályfalva 195. Káli Dénes Nagykend 195. Kállay Ferenc Gogánvára 195. Kiss Mihály Maroscsapó 140. Kovácsy Albert Bonyha 195. Ref. Lelkészi Hivatal Gógán 125. Ref. Lelkészi Hivatal Sövényfalva 195. Ref. Lelkészi Hivatal Erzsébetváros 195. Szabó János Kőrös-szentmárton 195. Boócz Kálmán Bún 125. Fejes Dezső Alamor 125. Járay Márton Fogaras 250. Kovács József Héjjasfalva 125. Pálffy Károly Bürkös 90. Ref. Lelkészi Hivatal Kóbor 195. Ref. Lelkészi Hivatal Küküllőalmás 195. Ref. Egyházközség Magyarpéterfalva 195. Simon Gábor Nagymoha 195. Szabó Dénes Mihályfalva 195. Szotyori Lajos Alsórákos 195. dr. Tóth Lajos Segesvár 195. Tövissi József Oláhujfalva 195. Bereczky József Tasnád 195. Csutak Károly Zsibó 195. Fikker Dénes Monó 195. Fedor Béla Szilágyballa 195. Kállay Dezső Lele 195. Kósa Béla Szamosardó 195. G. Kovács István Varsolcz 195. Magyar Domokos Erdmindszent 195. Pálur Miklós Szilágysámson 125. Péter András Búrgázsi 195. Ref. Lelkészi Hivatal Bogdánd 195. Salga Zoltán Erszakácsi 195. Szilágyi János Ilcesmér 1255. Wass Lajos Szilágygöresön 195. Végh Arpad Egrespaták 195. Balogh János Erzsödoró 125. Bartha Mózes Kézdiabhis 195. Demes Ferenc Kézdimarkosfalva 195. Imreh Lajos Kézdimartonfalva 195. Kádár Ernő Torja 195. László Dezső Kézdivásárhely 195. Paál Lajos Kézdivásárhely 195. Ref. Egyházközség Réty 195. Szőke Miklós Ikafalva 195. Takács Károly Csikszereda 195. Szabó Károly Székelymuzsna 240. Kozma András Budapest 100. Antal Béla Farnos 195. Barabás Béla Ketesd 195. dr. Bibó Béla Magyarokiskapus 195. Bokor Márton Bánffyhunad 195. Czira Bálint Nádasdaróc 195. Czirják Károly Magyargyerőmonostor 195. Csűrös József Váralmás 195. Kiss József Magyarbikal 125. Kozma László Sztána 135. Madaras Endre Tordaszentlászló 195. Mihályfalvy István Magyarléta 195. Papucs Dávid Magyarfenes 195. Posta István Nagypetri 195. Rápó Mihály Kalotadámos 195. Ref. Egyházközség Magyarvista 195. Ref. Lelkészi Hivatal Kalotaszentkirály 195. Szabó Géza Méra 195. Tőkés Tibor Kőrösfő 195. Lakatos János Bánffyhunad 125. Babos Sándor Lupény 195. Bitay Béla Déva 195. Csósz Gábor Kisbarcsa 390. Csulak Ferenc Hátszeg 195. Fekete János Nagyrápol 185. Filep Albert Haró 185. Horváth Jenő Aninósza 185. Kaesóh Béla Borbátvíz 195. Keresztes János Brád 125. Ref. Lelkészi Hivatal Algyógy 195. Soó Sándor Vulkán 390. Szabó Zoltán Lupény 185. Kádár Andor Székelyabod 195. Nagy János Bede 585. Nemes József Kendő 195. dr. Dávid György Kibéd 390. Jancsó Albert 195. Gub Márkus Geges 195. Gáspár Gyula Kebeleszentivány 195. Csutak Ferenc Nyárádmagyarós 195. Veszprémi Demeter Márkod 195. dr. Arkossy Jenő Nyárádszereda 195. Péter Lajos Havad 125. Fülöp Ferenc Erdős-szentgyörgy 195. Farkas József Nyárádszentsimon 125. Bara-

bás Viktor Szövérd 195, Györke János Székelyszentistván 195, Bagoly Bertalan Bors 370, Cseh Emil Kékes 195, Csejdi Jenő Árpástó 185, Csekme Ádám Szék 135, Fekete Gerő Nyires 195, Lőrincz János Bálványosvárálja 125, Mózes András Várkudu 195, Sipos Gyula Magyarborzás 195, Veress Sándor Feketelak 390, Balogh Ferenc Alsósófalva 195, Csép Gergely Székelyudvarhely 185, Jakab József Bögöz 585, Kádár Dénes Nagyalambfalva 200, Kiss István Kecsetkislalud 390, Nagy Lajos Székelykeresztur 780, Nagy Sándor Kisgalambfalva 390, Péter Géza Kányád 525, Ref. Lelkeszi Hivatal Székelyudvarhely 495, Sándor István Telekfalva 390, Tamó László Szolokma 585, Varró Mózes Alsóboldogfalva 195, Adorján István Fejérd 195, Balogh Árpád Visa 125, Bartha Sándor Kolozsvár 195, Bonczidai Dezső Kide 195, Fancsali Sándor Mezőkeszű 100, Jakab György Magyarpalatka 125, Kenderessy Lajos Kajántó 125, Kertész Márton Vajdakamarás 195, Lőrinczi András Kolozskara 125, Muzsnay Miklós Szamosfalva 125, Orbay Ferenc Ördögkeresztur 125, Osváth Lajos Magyararkályán 185, Ref. Lelkeszi Hivatal Kolozs 195, Szabó Zoltán Mócs 195, Tóth Gábor Kisbáony 560, Tökés Gyula Bunyászekszárd 190.

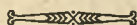
BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VASÁRNAPI ISKOLA

AZ „ÜT“ ÁLLANDÓ MELLÉKLETE
VASÁRNAPI ISKOLAI VEZETŐK RÉSZÉRE.

MEGJELENIK HAVONTA.

EGYES SZÁM ÁRA 2 LEI.

VI. ÉVF. 10. SZ.

1930. DECEMBER HÓ

A gyermekek szófogadása.

Ef. 6 : 1.

Sokat írunk és beszélünk mostanában arról, hogy mi a felnőttek kötelessége a gyermekekkel szemben. Nem is szükségtelen ez. Azt az ítéletet, melyet Isten ígéje szól, elsősorban a felnőtteknek, a jelenkornak kell meghallania és megértenie. Csak, ha ők magukra veszik, akkor adhatják át és mutathatják meg másoknak. A felnőttek szívén át kell megdöbbennie a jövő nemzedéknek. *BCU Cluj / Central University Library Cluj*

De nem szabad elfelednünk, hogy ez az ítélet a gyermekeknek is éppen olyan hangosan és éppen ugyanazokat hangoztatja. Ők sem „ártatlanok“, nincsenek kivéve azon teher alól, amit a bűn ró az emberre, nem háríthatják el a felelősséget, sőt a felelősségük annál nagyobb, mert hirdettetett nekik az Isten ígéje. s számosabb alkalmat kaptak annak megértésére. Azért éppen Isten ígéje alapján világosan a gyermekek elé kell állítani azt a feladatot, mely rájuk vár, és nem kell megszünni határozottan rámutatni előttük arra, mit parancsol nekik Isten.

Ez a parancs ebben az ígében így hangzik: „Ti gyermekek szót fogadjatok a ti szüleiteknek az Úrban, mert ez az igaz.“ Azért említi a szófogadást, mert ez a gyermeknek a legfontosabb. A gyermek alaphibája az engedetlenség. Minden bűne ebben áll és ebből származik. A gyermeki léleknek, mely benyomásaiban változékony, saját maga szeretne uralkodni maga fölött, mely azt hiszi, hogy nincs szüksége vezetésre, hogy nála jobban senki sem tud semmit, akinek hiányzik az önkritikája és a bűn rettentősége iránti érzéke, ez a legnagyobb kísértése. Azért kíván engedelmességet tőle az ige. Ez az engedelmesség azonban nem vak, nem szolgai, nem alaptalan: az Úrban való engedelmesség. Ez azt jelenti, hogy az Úr akarata szerint, az Ő általa megkívánt, tehát

neki szóló engedelmesség. Még akkor is, mikor az Isten egy gyermeket istentelen, gonosz szülők kezébe ad. Ő tudja mit cselekszik. Attól a gyermektől akkor is megkívánja a tiszteletet és hűséget a szülei iránt s az Úrban engedelmes gyermeket meg tudja oltalmazni attól, hogy engedelmsége miatt az Ő törvényével ellentétbe kerüljön. Viszont az Úrban való engedelmség azt tartja szem előtt, hogy az engedelmség Istennek tetszik. Minden engedelmség Istennek tartozó parancs, mert egy hatalom van, Isten hatalma, minden más csak tőle származik, mivel a szülők hatalma és tekintélye Isten akaratán alapul.

Az egésznek pedig az az indoka, hogy az az igaz. Igaz alatt azt érti Isten igéje, ami ki van szabva, amit teljesíteni kell, ami Isten törvénye szerint dukál. A szülőknek kijár az engedelmség, s itt a szülők alatt mindazok is értetnek, akik a gyermek felett rendelkezési felelősséggel bírnak. Meg kell mutatni a gyermeknek, hogy a parancs feltétlen és kötelező, mely alól kibujni nem lehet.

Végül egy meggondolkoztató kérdés: engedelmségre csak engedelmséggel lehet nevelni.

Az otthon és a vasárnapi iskola.

A vasárnapi iskola munkájában is, mint minden evangéliumi munkában fontos és figyelmen kívül nem hagyható, hogy milyen a ráknbizottak otthoni élete, környezete. Ne feledjük, hogy a Krisztus követése nem templomjárás vagy vasárnapi iskolalátogatás, hanem élet s életnek legnagyobb részét mindenki otthon tölti be.

Arról már volt szó e lap hasábjain, hogy vasárnapi iskolás gyermekeinket otthonukban is meg kell látogatnunk. Ez alkalommal arra szereném felhívni vezető-társaimat, hogy nekünk a gyermekek szülőivel szemben is vannak kötelességeink. Már a törzslap kérdései is utalnak rá, hogy kísérjük figyelemmel a szülők lelki magatartását, a vasárnapi iskolával szemben. Jó alkalom erre a látogatás, amikor természetesen a szülőkkel beszélgetünk legtöbbit. Mondjuk el ilyenkor, hogy mi a vasárnapi iskola célja, a gyermekkel megismertetni és megszerettetni Istent az Úr Jézusban, a kijelentés segítségével, utaljunk annak jelentőségére (a gyermeket önkéntes odaadásával nevelve a hitben, sok bűnnek, tékozló útnak elejét vesszük, hogy Isten szolgálatára minél előbb alkalmas legyen), hangsúlyozva, hogy a vasárnapi iskola Isten drága ajándéka, kegyelmi alkalom, melynek megvetése soha helyre nem hozható veszteség. Hívjuk meg őket, hogy akár vasárnapi iskolai ünnepélyen, akár rendes órán

résztvéve ismerjék meg a munkát. Kérjük segítségüket, ne csináljunk titkot belőle, hogy csak közös munkával érünk célt: Isten nem bizta a gyermekük lelki nevelését *csak* ránk. Kérdezzük meg, szokott-e a gyerek otthon is Bibliát olvasni? (*van-e Bibliájuk?*), imádkozik-e — mint ahogy biztatjuk — este, reggel s különösen evés előtt és evés után. Ugyanakkor bátran és határozottan mondjuk meg azt is, hogy csak úgy fog hozzászokni a bibliaolvasáshoz és csak úgy fog megtanulni igazán imádkozni, ha nemcsak ő gyakorolja ezeket, hanem látja apjától-anyjától is. Ha egy családban a felnőttek sosem imádkoznak, sose veszik elő a Bibliát, a kicsinyek azt fogják hinni, hogy ez csak a gyermekeknek való s mihelyt megnőnek, ha addig gyakorolták is, el fogják hagyni ezeket. Ugyanez áll a templombajjárásra is.

A nagyobb növendékek már szeretnek olvasni. Hívjuk fel a szülők figyelmét, hogy ellenőrizzék, mit olvas a gyermekük. A rossz könyvek, ujságok tiltása helyett inkább igyekezzünk jó könyvet juttatni el kezükbe. Ha csak lehet, rendeltesük meg a gyermek számára. Az *Én Kicsinyeimet*. (Ez legtöbbször a szülőtől függ.) A szülők számára ajánljuk valamelyik református lap megrendelését, a Kálvinista Világot, Református Családot, de leginkább a Harangszót, mely amellett, hogy a legolcsóbb (egy évre 50 lei), állandó gyermekrovatot is vezet.

Végül kérjük meg a szülőket, hogy ne csak küldjék gyermekeiket a vasárnapi iskolába, hanem vegyék számba is tőlük, hogy mit tanultak. A gyermekeket szoktassuk hozzá, hogy otthon is mondják el az aránymondást. Nem egy éneket is megszerettek a szülők úgy, hogy vasárnapi iskolás gyermekük otthon énekelgette. Pedig e tekintetben sokkal inkább a szülők feladata lenne énekekre tanítani a maguk kicsinyeit, akik egyben az Úrnak is kicsinyei.

Vagy a vasárnapi iskola munkál közre az otthon megszentelésében, vagy az otthon fojtja meg a vasárnapi iskola magvetését.

H. J.

Mivel egész életünkön át magunkkal hordjuk a bűn maradványait, egy percig is alig maradhatnánk meg az egyházban, ha az Úr meg nem szűnő kegyelme a bűnösök állandó megbocsátásával nem támogatna bennünket. Az Úr pedig az örök idvességre hívta az övéit, meg kell tehát gondolniok, hogy az ő bűneik számára készen van a bocsánat. Ennélfogva határozottan azt kell állítanunk, hogy mi, akik fel vagyunk véve és be vagyunk oltva az egyház testébe Istennek jósága folytán, Krisztus érdemének közbenjárására és a Szentlélek megszentelése által részesültünk és részesülünk naponként a bűnök bocsánatában.“

Kálvin: A ker. vallás rendszeréből.

OLVASÓINKHOZ !

Felmerült a szüksége annak, hogy ne csak a vasárnapi iskolák vezetőihez szóljon ez a lap, hanem azokhoz is, akik ifjúsági bibliaköröket vezetnek, akiknek szintén szükségük van rá, hogy e lap hasábjai a támogatás, tanácsadás és összetartás tekintetében szolgálataikra legyenek.

Az eddig „Vasárnapi Iskola“ címet viselő jelen mellékletünk tehát a következő évfolyamtól kezdve új címen és kétszeres terjedelemben fog megjelenni és a vasárnapi iskolák kérdései mellett a bibliakörök és ifjúsági munka vezetése kérdéseivel is fog foglalkozni. Akik Az Út-nak nem előfizetői, a lapot évi 50 leírt rendelhetik meg.

A lap, mint eddig, ingyen fog járni minden bejelentett és nyilvántartott vasárnapi iskola s ezenkívül minden bibliakör vezetőségének, az egyetlen amit kérünk az, hogy a vasárnapi iskolák és bibliakörök adományaikkal járuljanak hozzá a lap fenntartásához, mert a lap előállítása és szétküldése költségeit csupán ezekből van módunkban fedezni.

Lapunk szerkesztését továbbra is dr. Imre Lajos, egyh. ker. belm. előadó és Az Út szerkesztője végzi, azok munkatársi segítségével, akik a vezetők és munkások közül ebben segítségre jönnek, amire minden vezetőt felkérünk.

A szerkesztőség.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NYUGTÁZÁSOK. Vasárnapi iskoláktól beérkezett adományok: *Központi alapra*: Magyarláros 105.—, Nyárádszentbenedek 20.—, Székelyföldvár 50.—, Várkudu 20.—, Parajd 100.—, Szamosujvár 20.—, Anninósa 20.—, Magyargyerőmonostor 150.—, Nagyvernye 140.—, Lupény 200.—, Magyaró 50.—, Zernest 100.—. *Sepsiszentgyörgy* 250.—. — *Külmisszióra*: Magyarláros 105.—, Nyárádszentbenedek 20.—, Székelyföldvár 50.—, Lupény 400.—. — *Áróáknak*: Székelyföldvár 50.—, Várkudu 40.—, Magyaró 100.—, Sepsiszentgyörgy 703.—. — *Regáti misszióra*: Lupény 100.—.

A még be nem küldött jelentőivek sürgős visszaküldését kérjük.

SZERKESZTI :

DR. IMRE LAJOS

KIADÓHIVATAL :

CLUJ, CALEA VICTORIEI 38.